

Försvarsutskottets betänkande

2021/22:FöU1

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar anslag för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap på ca 76,6 miljarder kronor i enlighet med utskottets förslag. Riksdagen har fastställt ramen för utgiftsområdet till 45 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit i budgetpropositionen. Utskottets förslag överensstämmer med det förslag som ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna har lagt fram under utskottets beredning av ärendet. Det innebär ändringar i förhållande till budgetpropositionen när det gäller anslaget 2:1 Kustbevakningen. I övrigt ställer sig utskottet bakom budgetpropositionen. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om beställningsbemyndiganden som innebär att riksdagen åtar sig att anvisa ca 126,5 miljarder kronor för betalningar som måste göras när de ekonomiska åtagandena infrias i framtiden samt om godkännande av investeringsplaner för vissa av Försvarsmaktens investeringar och för beredskapsinvesteringar hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Utskottet tillstyrker också ett bemyndigande som ger regeringen möjlighet att besluta om att överlåta försvarsmateriel i form av ännu inte förbandssatta artilleripjäser av systemet Archer samt att Försvarsmakten får disponera försäljningsinkomster för pjäserna.

Utskottet tillstyrker delvis budgetpropositionen och fyra motionsyrkanden. Övriga motionsyrkanden avstyrks. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen ska föreslå objektsramar för fastställande av riksdagen avseende stridsflygs- och undervattensförmåga för alla år fram till det att slutleverans har skett och tillkännager det för regeringen.

I betänkandet finns två reservationer (M, SD, KD, L) och fyra särskilda yttranden (S, C, V, L, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller anslagsbeslutet och redovisar istället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:1 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Ett fyrtiotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden	10
Mål och direktiv inom utgiftsområdet	10
Regeringens resultatredovisning för försvarsbeslutsperioden 2016– 2020	13
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 6	17
Statens budget inom utgiftsområde 6	27
Objektsramar för stridsflygs- och undervattensförmåga	52
Reservationer	54
1. Mål och direktiv inom utgiftsområdet, punkt 1 (SD)	54
2. En särskild lag till stöd och hjälp för civila som gjort internationell insats, punkt 2 (M, KD, L)	55
Särskilda yttranden	56
1. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 3 (S, MP)	56
2. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 3 (C)	57
3. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 3 (V)	59
4. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 3 (L)	60
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	63
Propositionen	63
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	64
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	68
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens och motionärernas förslag till beställningsbemyndiganden	70
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets anslagsförslag	71
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Investeringsplan för vidmakthållande av försvarsmateriel	36
Tabell 2 Investeringsplan för anskaffning av försvarsmateriel	37
Tabell 3 Investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	41

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Mål och resultatredovisning för utgiftsområde 6

1. Mål och direktiv inom utgiftsområdet

Riksdagen avslår motion

2021/22:2531 av Roger Richthoff m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3.

Reservation 1 (SD)

Regeringens återrapportering av tillkännagivanden

2. En särskild lag till stöd och hjälp för civila som gjort internationell insats

Riksdagen avslår motion

2021/22:4014 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 2 (M, KD, L)

Statens budget inom utgiftsområde 6

3. Statens budget inom utgiftsområde 6

a) Anslagen för 2022

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor som utskottet anger, anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt utskottets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2021/22:1 utgiftsområde 6 punkt 8 och motionerna

2021/22:3902 av Roger Richthoff m.fl. (SD),

2021/22:3908 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1 och

2021/22:4014 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 1 och

avslår motionerna

2021/22:2531 av Roger Richthoff m.fl. (SD) yrkande 33,

2021/22:2781 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3187 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1,

2021/22:3639 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 3,

2021/22:3640 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 13,

2021/22:3643 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkandena 3 och 9,

2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 17,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 55,

2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 13,

2021/22:3796 av Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlson (båda KD) yrkande 2,

2021/22:3908 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 33 och 42,

2021/22:3944 av Allan Widman m.fl. (L),

2021/22:4014 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkandena 5–7,
2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 8 och 10 samt
2021/22:4145 av Daniel Bäckström m.fl. (C).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden m.m.

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. för 2022 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor,

2. för 2022 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till 50 500 000 000 kronor,

3. för 2022 besluta att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 1 300 000 000 kronor,

4. under 2022 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:1 utgiftsområde 6 punkterna 1, 4, 6 och 9 samt avslår motion 2021/22:3187 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3.

c) Investeringsplaner

Riksdagen godkänner investeringsplanen för

1. vidmakthållande av försvarsmateriel för 2022–2033 som en riktlinje för Försvarmaktens investeringar,

2. anskaffning av försvarsmateriel för 2022–2033 som en riktlinje för Försvarmaktens investeringar,

3. krisberedskap för 2022–2024 som en riktlinje för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps beredskapsinvesteringar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:1 utgiftsområde 6 punkterna 2, 3 och 7 samt avslår motionerna

2021/22:1842 av Anders Hansson (M),

2021/22:2531 av Roger Richthoff m.fl. (SD) yrkandena 8, 20–22 och 24–28,

2021/22:2791 av Mikael Oscarsson (KD),

2021/22:3187 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 2 och

2021/22:3908 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 23–25, 27 och 28.

d) Överlåtelse av pjäser av artillerisystem Archer

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 besluta om att överlåta försvarsmateriel i form av ännu inte förbandssatta artilleripjäser av system Archer för att möjliggöra en vidareförsäljning till USA samt att

Försvarsmakten får disponera försäljningsintäkter eller motsvarande för pjäserna.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:1 utgiftsområde 6 punkt 5.

4. Objektsramar för stridsflygs- och undervattensförmåga

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om objektsramar och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2021/22:4014 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 3.

Stockholm den 2 december 2021

På försvarsutskottets vägnar

Pål Jonson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Pål Jonson (M), Niklas Karlsson (S)*, Paula Holmqvist (S)*, Jan R Andersson (M), Roger Richthoff (SD), Mattias Ottosson (S)*, Daniel Bäckström (C)*, Hanna Gunnarsson (V)*, Jörgen Berglund (M), Caroline Nordengrip (SD), Mikael Oscarsson (KD), Allan Widman (L)*, Per Söderlund (SD), Elisabeth Falkhaven (MP)*, Alexandra Anstrell (M), ClasGöran Carlsson (S)* och Heléne Björklund (S)*.

* Avstår från ställningstagande under punkt 3, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2021/22:1 i de delar som gäller utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap och 46 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2021/22. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Motionsförslagen återfinns också i bilaga 1. I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2022 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Finansutskottet gav försvarsutskottet m.fl. utskott tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 Förslag till statens budget för 2022, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som väckts om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Försvarsutskottet begränsade sitt yttrande (yttr. 2021/22:FöU1y) till de förslag i propositionen som gällde utgiftsramen för 2022 samt de preliminära utgiftsramarna för 2023 och 2024 för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Utskottet föreslog att finansutskottet skulle tillstyrka regeringens proposition i dessa delar och avstyrkte motionerna. I yttrandet finns sex avvikande meningar (M, SD, C, V, KD, L).

Utskottet har vid ett flertal tillfällen fått information av försvarsministern och företrädare för Försvarsmakten och Försvarets materielverk om ekonomi m.m. i samband med anskaffningen av materiel. Utskottet har även fått en fördjupad redovisning av objektsramar. Ledamoten Allan Widman (L) lämnade den 11 november 2021 ett förslag till tillkännagivande om objektsramar (prot. 2021/22:8).

Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna har under utskottets beredning av ärendet justerat sina yrkanden jämfört med sina respektive motioner och lagt fram ett gemensamt förslag. Med anledning av detta har som en beredningsåtgärd Kustbevakningen informerat om sitt budgetunderlag den 1 december 2021.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit finansutskottets förslag och bestämt utgiftsramen för 2022 för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap till

76 570 799 000 kronor (prop. 2021/22:1, bet. 2021/22:FiU1, rskr. 2021/22:46). Det är 45 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen. I detta betänkande föreslår försvarskommittén för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 6 i budgetpropositionen. Genomgången är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Försvarsbeslutsprocessen

I slutet av 1990-talet beslutade regeringen att den parlamentariskt sammansatta Försvarsberedningen skulle svara för samråd mellan regeringen och riksdagspartierna om den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken. Försvarsberedningen ska följa den säkerhetspolitiska utvecklingen i omvärlden. Inför regeringens förslag till riksdagen i viktigare långsiktiga försvars- och säkerhetspolitiska frågor ska Försvarsberedningen dessutom redovisa sin syn på dessa. Regeringen har lämnat förslag i fråga om den försvarspolitiska inriktningen i propositioner till riksdagen.

Som underlag inför försvarsbeslutsperioden 2021–2025 överlämnade Försvarsberedningen delrapporten *Motståndskraft – Inriktningen av totalförsvaret 2021–2025* (Ds. 2017:66) och slutrapporten *Värnkraft – Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025* (Ds. 2019:8) till regeringen. Dessa rapporter utgjorde, tillsammans med underlag från myndigheterna, grunden för den senaste försvarspolitiska inriktningspropositionen *Totalförsvaret 2021–2025* (prop. 2020/21:30) som lämnades till riksdagen hösten 2020. Propositionen innehåller bl.a. förslag till mål för totalförsvaret, nya mål för det militära och det civila försvaret, samt förslag till inriktning för krigsförband och förslag på återinrättande av regementen liksom regeringens bedömning av den säkerhetspolitiska

utvecklingen, den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken inklusive de internationella försvarssamarbetena.

Försvarsutskottet behandlade regeringens förslag i betänkandet Totalförsvaret 2021–2025 (bet. 2020/21:FöU4) varefter riksdagen med bifall till propositionen beslutade att godkänna de nya målen, den nya inriktningen för Försvarsmaktens krigsorganisation och återinrättandet av regementen (prop. 2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:136).

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning för försvarsbeslutsperioden 2016–2020 behandlas först och därefter resultatredovisningen för 2020. I avsnittet om resultatredovisning tar utskottet också upp de tillkännagivanden som redovisas i budgetpropositionen inom utgiftsområde 6 och de motionsförslag som gäller mål inom utgiftsområdet samt regeringens återrapporering av tillkännagivanden. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 6.

Utskottets överväganden

Mål och direktiv inom utgiftsområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om mål och direktiv inom utgiftsområdet.

Jämför reservation 1 (SD).

Bakgrund och tidigare beredning

Den nuvarande inriktningen för det militära och det civila försvaret behandlade utskottet senast i samband med regeringens proposition Totalförsvaret 2021–2025. I propositionen lämnade regeringen förslag till ett övergripande mål för totalförsvaret samt nya mål för det militära och det civila försvaret, som ska gälla från 2021. I sin behandling av propositionen tillstyrkte utskottet de föreslagna målen och avstyrkte samtliga motionsyrkanden om andra mål för det militära och civila försvaret, det militära försvarets förmåga och det civila försvarets roll. Med bifall till propositionen godkände riksdagen de nya målen den 15 december 2020 (prop. 2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:136).

Riksdagens beslut innebär att målet för det militära försvaret från 2021 är att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp, hävda Sveriges territoriella integritet samt värna suveräna rättigheter och nationella intressen i Sverige och utanför svenskt territorium i enlighet med internationell rätt, främja vår säkerhet samt förebygga och hantera konflikter och krig genom att i fredstid genomföra operationer på vårt eget territorium och i närområdet samt delta i internationella fredsfrämjande insatser, och skydda samhället och dess funktionalitet genom att med befintlig förmåga och resurser bistå övriga samhället såväl i fred som vid höjd beredskap. Målet för det civila försvaret är att ha förmåga att värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, upprätthålla en nödvändig försörjning, bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld, upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan, bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Försvarsmaktens uppgifter framgår av förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten. Försvarsmaktens huvuduppgift är enligt instruktionen att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp. Myndigheten ska också främja Sveriges säkerhet och hävda Sveriges territoriella integritet. Myndigheten ska ha förmåga att värna Sveriges suveräna rättigheter och

svenska intressen samt att förebygga och hantera konflikter och krig såväl nationellt som internationellt, samt kunna utföra sina uppgifter självständigt eller i samverkan med andra myndigheter, stater och organisationer. Försvarsmakten ska också med myndighetens befintliga förmåga och resurser kunna lämna stöd till civil verksamhet. Vidare ska myndigheten organisera krigsförband och vidta de förberedelser i övrigt som behövs för att kunna lösa myndighetens huvuduppgift, samt planera för att kunna genomföra påskyndad krigsförbandsproduktion, bedriva omvärldsbevakning och upptäcka och identifiera yttre hot mot Sverige och svenska intressen samt ta fram underlag för beslut om höjd beredskap. Försvarsmakten ska kunna ge och ta emot militärt stöd och med myndighetens tillgängliga resurser kunna påbörja operativ verksamhet omedelbart. Krigsorganisationen ska kunna mobiliseras.

I beslutet Inriktning för Försvarsmakten 2021–2025 från den 17 december 2020 (Fö nr 30), med precisering i beslutet Försvarsmaktens operativa förmåga och försvarsplanering 2021–2025 (Fö nr 4), har regeringen beslutat om mål för Försvarsmaktens operativa förmåga. Av målen framgår bl.a. att Försvarsmakten ska öka sin förmåga att i händelse av krig omedelbart möta ett väpnat angrepp, bestrida fientlig operativ kontroll, uthålligt fortsätta striden, utan förberedelsetid och under pågående angrepp kunna mobilisera krigsorganisationen, ge och ta emot militärt stöd till och från andra stater och organisationer och tillsammans kunna genomföra operationer. Vidare ska Försvarsmakten i fredstid bl.a. ha förmåga att övervaka svenskt territorium och hävda Sveriges territoriella integritet, samt vid behov kunna öka denna förmåga.

Motionen

I kommittémotion 2021/22:2531 av Roger Richthoff m.fl. (SD) yrkar motionärerna att riksdagen ställer sig bakom det som motionärerna anför om direktiv för det militära försvaret respektive det civila försvaret. Motionärerna föreslår i yrkande 2 att direktiven för det militära försvaret ska vara att Sverige med alla till buds stående medel ska bevara rikets frihet och självständighet. Försvarsmaktens viktigaste del i detta är att kunna möta, hejda och avgöra mot alla former av intrång från främmande stridskrafter. Detta inbegriper att:

- avvisa främmande stridskrafter som kränker svenskt territorium
- avgöra mot främmande stridskrafter som tränger in på svenskt territorium och detta kräver att Försvarsmakten ska kunna möta militära intrång i hela landet, hejda sådana i flera riktningar samtidigt samt kunna avgöra i en riktning
- skydda den samhällsviktiga infrastrukturen samt kontrollera och skydda sjö- och luftfart inom svenskt territorium
- skydda svensk resursutvinning i den svenska ekonomiska zonen
- vidmakthålla aktuell försvarsplanering för skydd av alla strategiska resurser

- frigöra resurser och skapa kvalitativa övningar genom försvarssamarbete i fred med alla nordiska länder
- stödja andra myndigheter i kris och krig
- stödja Polismyndigheten, Kustbevakningen och andra blåljusmyndigheter i kris och krig
- stödja svenska fredsfrämjande internationella insatser så länge som stödet inte påverkar den nationella försvarsförmågan på ett negativt sätt.

I samma motion föreslår motionärerna i yrkande 3 att direktiven för det civila försvaret ska vara att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga att vid ett väpnat angrepp mot Sverige upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- säkerställa funktionaliteten i den samhällsviktiga infrastrukturen i fred, kris och krig.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att riksdagen så sent som i december 2020 beslutade om nya mål för det militära och det civila försvaret samt om ett övergripande mål för totalförsvaret. Målen är i sak de samma som Försvarsberedningen hade föreslagit i rapporten Motståndskraft. Vilka uppgifter myndigheterna ska lösa med utgångspunkt i dessa mål regleras genom myndigheternas instruktioner, årliga regleringsbrev och regeringsbeslut. Uppgifter om att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp finns angivna i Försvarsmaktens instruktion. Utskottet noterar vidare att regeringen har beslutat om mål för Försvarsmaktens operativa förmåga i krig och i fredstid som bl.a. innebär att Försvarsmakten ska öka sin förmåga inom ett antal preciserade områden. Mot denna bakgrund ser inte utskottet några skäl att vidta några ytterligare åtgärder och avstyrker därmed motionsförslagen om direktiv för det militära och det civila försvaret.

Regeringens resultatredovisning för försvarsbeslutsperioden 2016–2020

Propositionen

I bilagan Resultatredovisning försvarsbeslutsperioden 2016–2020 redogör regeringen för utvecklingen av totalförsvaret, det militära försvaret och det civila försvaret under försvarsbeslutsperioden 2016–2020 och redovisar sin bedömning av resultaten.

Inledningsvis beskriver regeringen läget i totalförsvaret vid tidpunkten för försvarsbeslutet 2015 och huvuddragen i den försvarspolitiska inriktningen för 2016–2020. Det enskilt viktigaste under perioden var att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Försvaret skulle återigen inriktas mot nationella uppgifter och i första hand utformas för att möta ett väpnat angrepp. Målet som riksdagen hade beslutat för det militära försvaret fr.o.m. 2016 var att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet. Detta skulle ske genom att hävda Sveriges suveränitet och nationella intressen, förebygga och hantera konflikter och krig, skydda Sveriges handlingsfrihet vid politisk, militär och annan påtryckning, om det krävs försvara Sverige mot incidenter och väpnat angrepp, samt skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter. Målet för det civila försvaret var att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, värna civilbefolkningen och bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Regeringen bedömer att den inriktning som framgick av propositionen Försvarspolitisk inriktning –Sveriges försvar 2016–2020 (prop. 2014/15:109) i huvudsak har genomförts. Under denna period har Sveriges försvar utvecklats i ett antal avseenden:

- från ett insatsförsvaret avsett för internationella insatser till ett nationellt försvar av hela Sverige
- från att inte ha genomfört någon planering för höjd beredskap inom det civila försvaret till att ha återupptagit en sammanhängande planering för totalförsvaret med konkreta förberedelser för höjd beredskap och då ytterst krig
- från en personalförsörjning grundad på anställning med betydande svårigheter att skapa personellt uppfyllda och samövade förband till en återaktiverad värnplikt och successivt ökande grundutbildningsvolym
- från begränsade investeringar i vidmakthållande av befintlig materiel eller anskaffning av ny materiel till att genomföra ökade investeringar i materiel inom samtliga försvarsgrenar
- från att under lång tid inte alls ha övat Försvarsmakten i sin helhet till att genomföra försvarsmaktsgemensamma övningar

- från att ha avvecklat stora delar av grundorganisationen till att ha återetablerat ett regemente på Gotland, försvarsgrensstaber inom armén, marinen och flygvapnet samt fyra militärregionsstaber
- från en armé som var fokuserad på att delta med mindre kontingenter i internationella insatser till en armé som byggs runt fast organiserade brigader med fristående fältförband
- från ett ackumulerat vidmakthållande-, omsättnings- och moderniseringsbehov inom marinen till att genomföra ett materiellt återtag genom bl.a. livstidsförlängning och uppgradering av Stridsbåt 90, halvtidsmodifiering av ubåtar av Gotlandsklass samt halvtidsmodifiering av Gävlekorvetter
- från fyra till sex stridsflygdivisioner inom flygvapnet med tillförsel av avancerad materiel som till exempel jaktroboten Meteor.
- från en otillräcklig förmåga i cyberdomänen till att utveckla en aktiv cyberförsvarsförmåga
- från ett mer begränsat antal internationella samarbeten till att ha ökat och fördjupat Sveriges internationella försvarssamarbeten, vilket har bidragit till att stärka totalförsvarets förmåga och interoperabilitet
- från en kortsiktig planerings-, besluts- och uppföljningsprocess för materielinvesteringar med investeringsplaner som inte varit i ekonomisk balans till en långsiktig process med ökad transparens och tydliggjorda ansvarsförhållanden
- från en nedprioriterad till en utökad och hotbildsdriven forskning och utveckling, som en förutsättning för att kunna upprätthålla och utveckla förmåga där ny teknik och integritetskritisk kunskap är viktig
- från en alltför optimistisk syn på säkerhetsläget till att ha stärkt svensk försvarsunderrättelseförmåga och ökat beredskapen för att ge nödvändig förvarning liksom uthålligheten att följa ett krisförlopp över tid
- från en situation med successivt minskande anslag till en situation där betydande ekonomiska tillskott tillförts till både det militära och det civila försvaret.

Regeringen anger också att utgångsläget till del varit sämre och utmaningarna större än vad som förutsågs i försvarsbeslutet 2015. Trots att utvecklingen i många avseenden varit positiv bedömer regeringen att Försvarsmakten när det kommer till kravet att möta ett väpnat angrepp har en operativ förmåga med begränsningar vid utgången av 2020.

De åtgärder som vidtogs och den ökade förmåga som åstadkoms under perioden 2016–2020 bedöms utgöra en grundläggande förutsättning för den fortsatta utvecklingen under försvarsbeslutsperioden 2021–2025.

Utskottets bedömning

Utskottet välkomnar att regeringen lämnar en resultatredovisning för försvarsbeslutsperioden 2016–2020 till riksdagen.

När det gäller totalförsvaret konstaterar utskottet att totalförsvarsplaneringen har återupptagits och att en del positiva resultat uppnåddes under 2016–2020. Förmågan att stödja Försvarsmakten vid höjd beredskap och ytterst i krig har utvecklats, liksom olika aktörers förmåga att samverka utifrån krav på sekretess och robusthet. Utskottet noterar att regeringen bedömer att totalförsvarets förmåga inför ett väpnat angrepp sammantaget stärktes under perioden 2016–2020. I likhet med regeringen anser utskottet att ett omfattande arbete kvarstår med att utveckla totalförsvarets förmåga men att arbetet under perioden har varit viktigt för att skapa grundläggande förutsättningar för att kunna utveckla totalförsvaret under nästa försvarsbeslutsperiod. Utskottet vill i detta sammanhang upprepa vad utskottet tidigare har uttryckt om vikten av att stärka uppföljningen och utvärderingen av verksamheten i totalförsvaret, vilket också är i linje med Försvarsberedningens förslag. För försvarsbeslutsperioden 2021–2025 har riksdagen beslutat om omfattande satsningar på totalförsvaret som berör elva olika utgiftsområden. Utskottet förutsätter att regeringen inleder ett arbete för att utveckla resultatredovisningen som skapar förutsättningar att utvärdera hur förmågan har utvecklats inom totalförsvarets olika områden, så att riksdagen kan följa utvecklingen under perioden 2021–2025 och få en samlad bedömning av resultaten efter försvarsbeslutsperiodens slut.

När det gäller riksdagens mål för det militära försvaret, konstaterar utskottet att regeringen bedömer att det militära försvarets förmåga att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet ökade under 2016–2020. Försvarsmakten har upprätthållit beredskap och bidragit till att hävda Sveriges suveränitet och nationella intressen. Av redovisningen framgår att Sveriges internationella försvarssamarbeten bedöms ha bidragit till stärkt säkerhet och ökad stabilitet i Sveriges närområde liksom till ökad nationell förmåga, samt att Sverige genom sitt deltagande i internationella militära insatser har bidragit till att öka säkerheten i konflikttrabbade områden. När det gäller skyddet av samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter, bedömer regeringen att Försvarsmakten har en god förmåga.

Utskottet konstaterar att ett antal angelägna åtgärder vidtagits under perioden för att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Utskottet välkomnar att Sveriges försvar mellan 2016 och 2020 utvecklades från ett insatsförsvar till ett försvar som är inriktat på nationella uppgifter, i enlighet med den försvarspolitiska inriktningen för perioden. Det är positivt att den operativa förmågan bedöms ha ökat inom armén, marinen och flygvapnet, bl.a. till följd av ökad övningsverksamhet och materielltillförsel, och att Försvarsmaktens förmåga att verka tillsammans med andra länder och organisationer har ökat. Utvecklingen inom personalförsörjningen går i rätt riktning, och har i stort uppnått ökad stabilitet och långsiktighet. Under perioden har också försvarsunderrättelseverksamheten stärkts och en aktiv cyberförsvarsförmåga utvecklats, vilket utskottet välkomnar. Utskottet anser liksom regeringen att

en cyberförsvarsförmåga bidrar till att försvåra och höja tröskeln för en aktör som överväger att angripa eller utöva påtryckningar mot Sverige och svenska intressen. Större reformer har gjorts inom materielförsörjningen.

Utskottet noterar att trots att den operativa förmågan ökade under 2016–2020 hade den vid utgången av 2020 fortfarande begränsningar, vilka innefattar begränsningar i krigsorganisationens samlade förmåga och i enskilda krigsförbands förmåga. Utskottet noterar också att obalansen kvarstår mellan verkansförband och stödfunktioner i krigsorganisationen, som identifierades inför perioden 2016–2020, liksom att regeringen redovisar brister i armén. Det senare konstateras också av Riksrevisionen som i sin granskning av statens arbete med att stärka arméstridskrafterna (RiR 2021:23) fann att arméförbanden inte utvecklats på ett ändamålsenligt sätt under försvarsbeslutsperioden och att det fortfarande råder oklarheter kring hur de ska utformas med personal och materiel för att möta en kvalificerad motståndare. Utskottet betonar vikten av att stärka arméns förmåga och utgår från att regeringen vidtar åtgärder som möjliggör att inriktningen för försvarsbeslutsperioden 2021–2025 kan uppfyllas. Utskottet kommer att återkomma till denna fråga i samband med beredningen av skrivelsen med anledning av Riksrevisionens granskning.

Utskottet har tidigare framhållit vikten av att fullt ut bemanna och utrusta krigsförbanden i den organisation som riksdagen godkände i försvarsbeslutet 2015. Det är därför positivt att regeringen redovisar att krigsorganisationen efter avslutad försvarsbeslutsperiod i huvudsak är uppfylld med personal och att organisationen har utvecklats enligt beslutad inriktning. När det gäller materieltillförsel till försvarsgrenarna, redovisar regeringen exempel på materielobjekt som levererats till Försvarsmakten under försvarsbeslutsperioden. Utskottet noterar att det inte framgår av redovisningen hur materieluppfyllnaden utvecklades under perioden 2016–2020 och om krigsförbanden förfogar över den materiel som krävs för att de ska kunna lösa sina uppgifter. Resultatredovisningen skulle kunna bli tydligare och ytterligare underbyggd av att, inom de ramar som är möjliga ur sekretesshänseende, inkludera tidsserier eller motsvarande uppgifter om materiel och bemanning. Utskottet menar att det är viktigt att riksdagen får möjlighet att följa utvecklingen över tid och bedöma vilket genomslag ekonomiska resurser och vidtagna åtgärder har fått under perioden.

När det gäller det civila försvaret, välkomnar utskottet att planeringen och återuppbyggnaden av det civila försvaret har återupptagits på nationell, regional och lokal nivå under perioden. Utskottet konstaterar att regeringen redovisar att förmågan har stärkts i flera delar. Åtgärderna under perioden bedöms ha haft betydelse för att bl.a. stärka informations säkerheten, utveckla civila myndigheters krigsorganisationer med krigsplacerad personal, tydliggöra roller och ansvar vid höjd beredskap och skapa en grundläggande förmåga att hantera inte bara kriser utan även krig. Utskottet vill i sammanhanget påminna om att utskottet inför beslutet om inriktning för 2016–2020 påminde om nödvändigheten av utvecklad resultatredovisning i

förhållande till de mål som riksdagen skulle besluta om för att förbättra riksdagens möjligheter att bedöma regeringens genomförande av inriktningsbeslutet som helhet (bet. 2014/15:FöU11). Utskottet utgick från att regeringen skulle fullfölja det förbättringsarbete med indikatorer och bedömningsgrunder över längre tidsserier som regeringen hade aviserat. Utskottet konstaterar att regeringens resultatbedömning för det civila försvaret inte underbyggs av indikatorer i redovisningen. Precis som när det gäller resultatredovisningen för det militära försvaret, anser utskottet att riksdagens möjligheter att bedöma genomförandet av målen och inriktningen för det civila försvaret i försvarsbeslutet 2016–2020 hade underlättats av längre tidsserier i resultatredovisningen som visar utvecklingen över tid.

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 6

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandet om en särskild lag till stöd och hjälp för civila som gjort en internationell insats.

Jämför reservation 2 (M, KD, L).

Propositionen

I detta avsnitt redovisar regeringen resultat för 2020 som utgör det sista året i den femåriga försvarsbeslutsperiod som inleddes 2016.

Mål inom utgiftsområdet

Med bifall till regeringens förslag i propositionen Totalförsvaret 2021–2025 beslutade riksdagen i december 2020 att införa ett övergripande mål för totalförsvaret och om nya mål för det militära och det civila försvaret, som gäller från 2021 (prop.2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:136).

Det övergripande målet för totalförsvaret är från 2021 att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet. Verksamheten inom totalförsvaret ska kunna bedrivas enskilt och tillsammans med andra.

Målet för det militära försvaret är från 2021 att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp, hävda Sveriges territoriella integritet samt värna suveräna rättigheter och nationella intressen i Sverige och utanför svenskt territorium i enlighet med internationell rätt, främja vår säkerhet samt förebygga och hantera konflikter och krig genom att i fredstid genomföra operationer på vårt eget territorium och i närområdet samt delta i internationella fredsfrämjande insatser, och skydda samhället och dess funktionalitet genom att med befintlig förmåga och resurser bistå övriga samhället såväl i fred som vid höjd beredskap.

Målet för det civila försvaret är från 2021 att ha förmåga att värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, upprätthålla en nödvändig försörjning, bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld, upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan, bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

För krisberedskapen, där riksdagen inte har beslutat om några mål, är de mål som regeringen anger att minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet, värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar (prop. 2014/15:1 utg.omr. 6).

Riksdagens mål för skydd mot olyckor är enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor att i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett – med hänsyn till de lokala förhållandena – tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Resultat totalförsvaret

I likhet med tidigare år utgår regeringens bedömning av resultaten från hur den sammanhängande planeringen för totalförsvaret har utvecklats under året. Övriga områden som regeringen följer är krigsplaceringen av personal, stödet till Försvarsmakten med bl.a. kritiska förnödenheter, säker och robust kommunikation av totalförsvaret, planeringen för att verka från alternativ och/eller skyddad ledningsplats, informations- och cybersäkerhet samt genomförandet av övningar.

Av redovisningen framgår bl.a. att Försvarsmakten och MSB fortsatte utvecklingen av en sammanhängande totalförsvarsplanering under 2020 tillsammans med andra myndigheter och organisationer. Bevakningsansvariga myndigheter har krigsplacerat den personal som behövs för verksamhet under höjd beredskap, och även kommuner och regioner har påbörjat krigsplaceringen av sin personal. Arbetet med att integrera näringslivet i totalförsvarsplaneringen har påbörjats och arbetet har fortsatt med att etablera ett koncept för sjukvårdssystemet. Regeringen redovisar också fortsatt arbete med att etablera säkra och robusta kommunikationstjänster och att verka från alternativ och/eller skyddad ledningsplats. När det gäller informations- och cybersäkerhet, fortsatte Försvarets radioanstalt, Försvarsmakten, MSB och Säkerhetspolisen förberedelserna för att etablera av ett nationellt cybersäkerhetscenter under året tillsammans med berörda myndigheter. Regeringen redovisar också att EU:s nya regelverk om cybersäkerhetscertifiering, som trädde i kraft i juni 2021, skapar förutsättningar för att inom EU uppnå en hög nivå av cybersäkerhet. I Sverige

har Försvarets materielverk utsetts till nationell myndighet för cybersäkerhetscertifiering. När det gäller genomförandet av övningar, framgår det att övningsverksamheten fick anpassas och begränsas på grund av covid-19 men att den övningsverksamhet som kunde genomföras bidrog till totalförsvarsutvecklingen.

När det gäller måluppfyllelsen, bedömer regeringen att arbetet med att utveckla totalförsvaret fortsatte i enlighet med den försvarspolitiska inriktningen för 2016–2020 och att fortsatta framsteg gjordes under året för att förstärka totalförsvaret, t.ex. när det gäller krigsplacering av personal och samverkan mellan det militära och det civila försvaret. Covid-19 påverkade verksamheten på olika sätt under 2020. Samtidigt som den planerade övningsverksamheten begränsades, bedöms utmaningarna under pandemin ha bidragit till Försvarmaktens förmåga att samverka med civila myndigheter genom det stöd som lämnades till samhället, t.ex. genom stabs- och sjukvårdsresurser och transporter. De övningsaktiviteter som genomfördes gav också erfarenheter som aktörerna kunde dra nytta av vid hanteringen av covid-19. Utmaningarna under pandemin understryker enligt regeringen vikten av fortsatt långsiktig utveckling när det gäller att stärka totalförsvaret i Sverige och därigenom också krisberedskapen. Vidare bedömer regeringen att etableringen av ett nationellt cybersäkerhetscenter under 2021 är ett centralt och viktigt steg i det fortsatta arbetet med att stärka informations- och cybersäkerheten i Sverige. När det gäller försvarsbeslutsperioden 2016–2020 i sin helhet är regeringens bedömning att totalförsvarets förmåga stärktes under perioden och att arbetet som genomfördes har skapat grundläggande förutsättningar för att nå målet för totalförsvaret under perioden 2021–2025. Det kommer att krävas ett omfattande arbete, och ett flertal utmaningar måste hanteras de kommande åren för att uppnå önskad effekt.

Av resultatredovisningen framgår också att Försvarmakten och MSB har getts i uppdrag att redovisa förmågebedömningar inom totalförsvarets olika områden, som kommer att utgöra viktiga underlag för regeringens resultatredovisning i kommande budgetpropositioner.

Resultat för det militära försvaret

Regeringens samlade bedömning är att det militära försvarets förmåga att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet vidmakthölls 2020, i jämförelse med föregående år då bedömningen var att det militära försvarets förmåga hade ökat. Regeringen redovisar att orsaken till att förmågan inte ökade under 2020 bl.a. är de utmaningar och begränsningar som covid-19-pandemin har medfört. Det har påverkat utvecklingen av förmågan, vilket framför allt beror på att övningsverksamhet har ställts in eller reducerats i omfattning. Sett till hela försvarsbeslutsperioden 2016–2020 bedömer regeringen att den militära förmågan har ökat, bl.a. till följd av tillförsel av personal, materiel och ökad övningsverksamhet under perioden. Det finns dock fortfarande begränsningar

i förmågan att mobilisera hela krigsorganisationen och försvara Sverige mot ett väpnat angrepp. Det kvarstår också vissa begränsningar när det gäller att hantera händelseutvecklingar vid försämrat omvärldsläge samt inom ramen för uppgiften att ta emot militärt stöd. Samtidigt redovisas att möjligheterna att ge och ta emot militärt stöd har stärkts, bl.a. genom den nya lagen om operativt stöd mellan Sverige och Finland som trädde i kraft 2020 och genom den trilaterala avsiktsförklaringen om förstärkt operativt försvarssamarbete som tecknades under året mellan Sverige, Norge och Finland.

I resultatredovisningen redovisar regeringen utvecklingen inom försvarsgrenar och funktioner. Regeringen redovisar att krigsorganisationen under 2020 fortsatte att utvecklas i enlighet med riksdagens och regeringens beslut för perioden 2016–2020. Utvecklingen av den nya krigsorganisationen, som riksdagen godkände inriktningen för i december 2020, har påbörjats 2021 och kommer att redovisas i kommande budgetpropositioner. Försvarsmakten har fått i uppdrag att påbörja utvecklingen.

Krigsplaceringsläget var under 2020 fortsatt i huvudsak gott och krigsdugligheten hos krigsförbanden bedöms ha vidmakthållits, trots de utmaningar som covid-19 medförde för alla försvarsgrenar. Materieluppfyllnadsgraden, dvs. i vilken utsträckning förbanden förfogar över den materiel som krävs för att de ska kunna lösa sina uppgifter, varierar mellan krigsförbanden och uppvisade 2020 i flertalet fall ett oförändrat läge jämfört med föregående år. Då hade materieluppfyllnadsgraden sänkts marginellt. Liksom tidigare anger regeringen att värderingen är förenad med osäkerhet, och beskriver att Försvarsmakten fortsätter arbetet med att utveckla rutiner, procedurer och system för krigsplacering av personal.

När det gäller armén, redovisar regeringen att arbetet fortsatte med att omorganisera lednings- och logistikbanden och utveckla brigadernas förmåga. För marinen redovisas bl.a. en nedgång i gångtid för merparten av fartyg 2020, vilket främst beror på personalvakanser och planerade modifieringsåtgärder. Inom flygvapnet vände de senaste årens nedåtgående trend i flygtidsproduktionen tydligt uppåt under 2020. Det är ett positivt trendbrott då t.ex. den planerade övergången från SK 60 till Jas 39 som avancerat skolflygplan kommer att kräva flygtidsproduktionsökningar. Inom lednings- och logistikfunktionen redovisas, i likhet med tidigare år, fortsatta utmaningar med underdimensionering.

Regeringen bedömer att utvecklingen och förstärkningen av cyberförsvarsförmågan har fortsatt. Under 2020 påbörjade Försvarsmakten grundutbildningen av cybersoldater och ett trettiotal vämpliktiga har inlett utbildningen.

När det gäller grundorganisationens utveckling redovisar regeringen att etableringen av de fyra militärregionsstaberna som egna organisationsenheter i Försvarsmakten har följt planen. Militärregionsstaberna inrättades den 1 februari 2021. De tre försvarsgrensstaberna som inrättades 2019 fortsatte sin uppbyggnad under året. Utvecklingen av de regementen som riksdagen

bemyndigade regeringen att återetablera i totalförsvarsbeslutet för 2021–2025 kommer att redovisas i kommande budgetpropositioner.

Antalet personer som påbörjade respektive slutförde grundutbildning med värnplikt fortsatte att öka 2020 jämfört med föregående år. Antalet yrkesofficerare samt antalet som påbörjade officersutbildningarna ökade också. För att bidra till att minska spridningen av covid-19 genomfördes ett lägre antal mönstringar än planerat under året. Sammantaget bedöms bemanningsläget i stort sett vara gott inom de flesta personalkategorier, men i likhet med tidigare år redovisas utmaningar inom officersförsörjningen och vissa nyckelkompetenser. Andelen kvinnor har ökat något inom vissa personalkategorier men är fortfarande låg när det gäller militära befattningar. Andelen kvinnor som gör värnplikt ökade marginellt jämfört med föregående år och når inte Försvarsmaktens målsättningar.

Materiel som levererades till Försvarsmakten under 2020 inkluderar bl.a. två halvtidsmodifierade ubåtar av Gotlandsklass till marinen, radarjaktroboten Meteor till flygvapnet och granatkastarpansarvagnar, artilleripjäser och korträckviddigt luftvärn till armén. Utfallet för investeringar i anskaffning och vidmakthållande uppgick 2020 till 15,4 miljarder kronor respektive 8,3 miljarder kronor, vilket är ca 1 procent lägre än i riksdagens riktlinjebeslut om investeringsplanerna. Regeringen anger att avvikelser mot budgeterade nivåer förekom främst inom objektsgrupperna logistik-, armé- och marinmateriel. När det gäller marinmateriel orsakades avvikelserna av förseningar av bl.a. nytt signalspaningsfartyg och halvtidsmodifiering av HMS Gävle.

Redovisningen av större pågående materielinvesteringar visar att tidpunkten för planerad slutleverans har senarelagts för flera materielprojekt.

När det gäller upparbetandet av beställningsbemyndiganden, som under 2020 var lågt på anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar enligt årsredovisningen för staten, redovisar regeringen att man vidtagit flera åtgärder under försvarsbeslutsperioden för att utveckla styrningen och uppföljningen av materieförsörjningen. I regleringsbrevet för 2021 har Försvarets materielverk fått i uppdrag att fortsätta utveckla den finansiella styrningen, resultatstyrningen när det gäller investeringar samt den ekonomiska rapporteringen och redovisningen.

Regeringen redovisar att Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten fortsatte att fördjupas och att de har bidragit till Försvarsmaktens förmåga och till att öka stabiliteten i närområdet. Utvecklingen inom det finsk-svenska samarbetet, det nordiska trilaterala samarbetet och samarbetet med Nato framhålls särskilt.

Försvarsunderrättelseförmågan bedöms ha utvecklats och stärkts, liksom förmågan att förebygga, upptäcka och hantera cyberattacker mot de mest skyddsvärda verksamheterna. Försvarets radioanstalt och Säkerhetspolisen har tillgängliggjort ett tekniskt detekterings- och varningssystem (TDV) för de mest skyddsvärda verksamheterna och regeringen anger att antalet myndigheter och statliga bolag som använder TDV ökade med 70 procent under 2020. Vad gäller forskning och utveckling, redovisar regeringen bl.a. att

arbetet med att förstärka nya områden har fortsatt under året vilket bedöms vara viktigt för att det militära försvaret över tid ska ha tillgång till nödvändig forskning och utveckling.

Jämfört med föregående år minskade antalet individer som var insatta i internationella militära insatser och säkerhetssektorreform, vilket främst beror på effekterna av pandemin. Vidare avslutades det svenska militära deltagandet i insatserna Monusco i Kongo och Unmiss i Sydsudan under 2020. Regeringen bedömer att de förband som deltagit i insatserna har uppfyllt de krav som ställts i respektive insatsområde och bidragit till att uppfylla de mål som angetts i regeringens propositioner om insatserna. Deltagandet bedöms ha bidragit positivt till Försvarmaktens förmåga, och vår nationella förmåga, även om det till del finns resurskonflikter med nationell förbandsproduktion.

Beredskapen upprätthölls under 2020 och i likhet med tidigare år har Försvarmakten genomfört kontinuerliga anpassningar för att möta militär aktivitet i närområdet. Av redovisningen framgår att stödet till samhället var omfattande under 2020, vilket i huvudsak är kopplat till bekämpningen av covid-19. Regeringen bedömer att Försvarmaktens förmåga att skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civil verksamhet är god.

Resultat för samhällets krisberedskap och det civila försvaret

När det gäller skydd mot olyckor, anser regeringen att samhällets förmåga att förebygga bränder har fortsatt att utvecklas positivt, men att det finns områden som behöver vidareutvecklas. Berörda aktörers arbete bedöms ytterst ha bidragit till att antalet omkomna och svårt skadade i bränder minskat under 20 års tid samtidigt som landet haft en avsevärd befolkningsökning. Den samlade förmågan att genomföra räddningsinsatser bedöms i grunden vara god, men förmågan varierar inom landet och några kommuner behöver utveckla sin förmåga att hantera komplexa och omfattande olyckor. Regeringen bedömer att MSB:s stöd till och samarbete med kommunala räddningstjänster har bidragit till bättre och mer samordnade räddningsinsatser, särskilt vid omfattande och komplexa olyckor.

Antalet samtal till 112 var rekordstort 2020. Medelsvarstiden försämrades något jämfört med 2019, vilket kan förklaras av att det var ett år med speciella förutsättningar. Regeringen anser att SOS Alarms verksamhet under pandemin visat att bolaget har en god förmåga att lösa sitt samhällsuppdrag under svåra förhållanden som varar över tid.

När det gäller Kustbevakningen, bedömer regeringen att myndighetens räddningstjänst till sjöss och sjöövervakning har bidragit till att rädda liv och begränsa skador på maritim miljö. I likhet med föregående år har beredskapen dock inte kunnat upprätthållas fullt ut i fråga om miljöräddningstjänst. Statens haverikommission bedöms ha uppfyllt målen för verksamheten och slutfört ett flertal utredningar som kan leda till säkerhetshöjande åtgärder hos berörda aktörer.

I fråga om krisberedskap och civilt försvar redogör regeringen bl.a. för MSB:s omfattande arbete kopplat till covid-19-pandemin under 2020. Inom ramen för sitt ordinarie uppdrag och tillkommande uppdrag har MSB bl.a. säkerställt att myndigheternas information till allmänheten är samordnad och tydlig. Övningsverksamheten, som är en resultatindikator som regeringen följer över tid, har i vissa fall behövt prioriteras ned eller planeras om på grund av pandemin. Samtidigt bedöms pandemin och erfarenheterna av pandemihanteringen bidra till en stärkt nationell krishanteringsförmåga. Många myndigheter uppger också att de omfattande förberedelserna inför Totalförsvarsövning 2020 bidragit till en mer effektiv hantering av pandemin. När det gäller anslaget 2:4 Krisberedskap redovisar regeringen att antalet ansökningar för att bedriva utvecklingsprojekt främst för att stärka arbetet med civilt försvar har ökat men att genomförandet av flera utvecklingsprojekt har skjutits upp pga. pandemin, vilket medför att anslaget inte kunnat utnyttjas fullt under året. Totalt fördelades 1,3 miljarder från anslaget 2020 och regeringen bedömer att de genomförda åtgärderna har stärkt samhällets samlade beredskap mot olyckor, kriser och krig. Regeringen redovisar också att robustheten och tillgängligheten i Rakel har förstärkts, bl.a. har täckningen för Rakel förstärkts på ett antal platser. Det internationella samarbetet inom Norden, EU och Nato i beredskapsfrågor har fortsatt. Regeringen bedömer att utvecklingen av civilt försvar går mot mer konkreta åtgärder som bidrar till ökad motståndskraft för individer och organisationer. Det finns flera positiva exempel på åtgärder som utvecklar och stärker förmågan och en sammanhängande planering för aktörerna i det civila försvaret.

När det gäller samhällets informationssäkerhet framgår det av redovisningen att statliga myndigheters rapportering av it-incidenter minskade jämfört med föregående år. Regeringen bedömer att det är bekymmersamt. Rapporteringen är viktig både för att öka myndigheternas egna förmåga och för att kunna inrikta arbetet med att utveckla informationssäkerheten i stort. MSB har arbetat aktivt för en ökad informationssäkerhet i samhället och det nya föreskriftspaketet, utbildningsinsatser och arbetet med uppföljningsstruktur är åtgärder som bidrar till ökad förmåga. Regeringen bedömer också att det nya cybersäkerhetscentret kommer att bidra till ökad samordning mellan myndigheterna på området. Det fortsatta arbetet inom ramen för den samlade informations- och cybersäkerhetsplanen är också viktigt.

Resultat för strålsäkerhet

Inga allvarliga tillbud eller haverier inträffade vid kärntekniska anläggningar i Sverige under 2020. Inga dosgränser överskreds heller vid svenska kärnkraftverk eller andra kärntekniska anläggningar under året. En ihållande trend är att utsläpp av radioaktiva ämnen minskar och att stråldoserna är fortsatt låga.

Under 2015 beslutade ägarna att stänga fyra kärnkraftsreaktorer. Den 30 december 2020 ställde Ringhals AB permanent av Ringhals 1.

Regeringen bedömer att Strålsäkerhetsmyndigheten bidragit till att verksamheter med strålning, t.ex. kärntekniska anläggningar, har bedrivits säkert under året. Strålsäkerhetsmyndighetens arbete med att ställa krav på säkerhetshöjande åtgärder, såsom installationen av de oberoende härdkylningssystemen i reaktorer, har bidragit till en fortsatt positiv säkerhetsutveckling av de svenska reaktorerna. Sedan årsskiftet 2020/21 har de sex kärnkraftsreaktorer som är i drift i Sverige ett nytt system för oberoende härdkylning som uppfyller de nya krav som Strålsäkerhetsmyndigheten beslutat ska gälla. Systemet är robust och har oberoende system för att pumpa in vatten och kyla i reaktorhärden om det uppstår extrema situationer.

Regeringen redovisar att arbetet med civilt försvar och beredskap vid kärntekniska anläggningar har stärkts bl.a. genom inrättandet av nya beredskapszoner kring kärnkraftverken och upphandling av jodtabletter.

Sverige har varit aktivt i internationella samarbeten kring kärnskydd, strålskydd och säkerhetsskydd och fortsatte under 2020 ordförandeskapet i Internationella atomenergiorganets (IAEA) styrelse. Sveriges plats i styrelsen upprätthölls till hösten 2021. Regeringen bedömer att Sveriges arbete inom EU och globalt bidrar till ökad strålsäkerhet och stärkt skydd för Sverige.

Regeringens redovisning av tillkännagivanden

I budgetpropositionen för utgiftsområde 6 återrapporterar regeringen till riksdagen hur den har tagit hand om riksdagens tillkännagivande att regeringen bör säkerställa att ökade förvaltningsanslag för länsstyrelsernas krisberedskap går till avsedd verksamhet (bet. 2017/18:F6U7 punkt 8, rskr. 2017/18:219). Regeringen anser att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Motionen

I kommittémotion 2021/22:4014 av Pål Jonson m.fl. yrkande 4 föreslår motionärerna att förslaget i utredningen Svensk veteranpolitik – Ett ansvar för hela samhället (SOU 2014:27) om en ny lag om civil personal vid internationella insatser förverkligas.

Utskottets bedömning och ställningstagande

Resultatredovisningen

Utskottet konstaterar att utvecklingen av den ekonomiska styrningen och resultatredovisningen har varit aktuell under flera år och anser att det är viktigt att utvecklingsarbetet fortsätter från regeringens sida, bl.a. för att riksdagen ska kunna få en tydlig uppfattning om utvecklingen över tid. Detta inkluderar utvecklingen av uppföljningsbara och tydliga delmål samt relevanta bedömningsgrunder och indikatorer för hela totalförsvaret. Utskottet noterar att Försvarsmakten och MSB har getts i uppdrag att redovisa förmågebedömningar inom totalförsvarets olika områden och anser att det är

positivt att dessa kommer att utgöra underlag för resultatredovisningen i kommande budgetpropositioner. Det är också positivt att de bevakningsansvariga myndigheterna ska redovisa en bedömning av vilken förmåga myndigheterna har att bidra till relevanta delar i målet för det civila försvaret. Utskottet ser skäl att fortsatt understryka vikten av att kunna bedöma hur utvecklingen ser ut på olika områden i förhållande till de mål som beslutats av riksdagen.

Utskottet noterar att resultaten inom utgiftsområdet påverkades av pandemin under 2020. Övningsverksamhet fick ställas in, vilket enligt regeringen t.ex. ledde till att den militära förmågan inte ökade 2020 utan vidmakthölls på samma nivå som året före. Pandemin, som innebar en prövning av samhällets uthållighet och funktion, bidrog samtidigt till Försvarsmaktens förmåga att samverka med civila myndigheter och erfarenheterna av pandemihanteringen bedöms i stort ha bidragit till en stärkt nationell krishanteringsförmåga. Utskottet anser i likhet med regeringen att utmaningarna under pandemin understryker vikten av att stärka totalförsvaret och krisberedskapen.

När det gäller det militära försvaret, välkomnar utskottet att möjligheterna att ge och ta emot militärt stöd bedöms ha stärkts genom bl.a. den nya lagen om operativt stöd mellan Sverige och Finland som trädde i kraft 2020. Utskottet välkomnar också utvecklingen inom cyberförsvaret och att grundutbildningen av cybersoldater har påbörjats. Att flygtidsproduktionen vände uppåt under 2020 är ett positivt trendbrott.

I fråga om redovisningen av större, pågående materielprojekt konstaterar utskottet att tidpunkten för planerad slutleverans har senarelagts för flera materielprojekt, jämfört med redovisningen i föregående års budgetproposition. I likhet med tidigare anser utskottet att det är oroande att mycket materiel ännu inte har levererats till Försvarsmakten och därför inte heller kan bidra till att stärka den operativa förmågan. När det gäller uppföljningen av riksdagens riktlinjebeslut för investeringar kan noteras att det inte heller i år finns någon bedömning av de operativa konsekvenserna av de avvikelser som redovisas. Regeringens översyn av resultatindikatorer för att följa effektiviteten i materieförsörjningen pågår fortfarande. Utskottet välkomnar översynen och upprepar vikten av att indikatorer införs i budgetpropositionens resultatredovisning, så att riksdagen kan följa hur materieförsörjningsprocessen effektiviseras framöver. Utskottet välkomnar att arbetet med att utveckla styrningen och uppföljningen på försvarsområdet fortsätter bl.a. när det gäller investeringsplaneringen och att regeringen lagt ett större fokus på styrningen av infrastrukturområdet.

När det gäller samhällets krisberedskap och det civila försvaret, ser utskottet fortfarande utmaningar i riksdagens möjligheter att styra och följa upp det fredstida krisberedskapsarbetet, som i dag saknar riksdagsbundna mål, inte minst mot bakgrund av att samhällets krisberedskap ska utgöra en grund för det civila försvaret. I fråga om skydd mot olyckor, konstaterar utskottet att regeringen bedömer att samhällets förmåga att förebygga bränder har fortsatt

att utvecklas positivt men att det finns områden som behöver utvecklas. Den samlade förmågan att genomföra räddningsinsatser bedöms i grunden vara god, även om förmågan varierar inom landet. När det gäller Kustbevakningen anser utskottet i likhet med föregående år att det är oroande att beredskapen inte kunnat upprätthållas i fråga om miljöräddningstjänst. Utskottet anser att det är angeläget att Kustbevakningens förmåga stärks.

Utskottet välkomnar att utvecklingen inom civilt försvar går mot mer konkreta åtgärder som bidrar till ökad motståndskraft. Utskottet noterar vad regeringen anför om att genomförda åtgärder som finansierats med medel från anslaget 2:4 Krisberedskap bedöms ha stärkt samhällets samlade beredskap mot olyckor, kriser och krig. Utskottet anser att anslaget är ett viktigt styrmedel för att utveckla det civila försvaret och samhällets krisberedskap och har nyligen, med anledning av Riksrevisionens granskning av projektbidrag från anslaget (RiR 2021:7), anført att det behöver göras en oberoende översyn av hur hela processen med projektbidrag kan bli mer ändamålsenlig, transparent och långsiktig (bet. 2021/22:FöU3) – detta mot bakgrund av att Riksrevisionens granskning har visat att det finns ett flertal brister i hanteringen av anslaget.

Utskottet bedömer att det fortfarande finns behov av att utveckla samhällets informations- och cybersäkerhet och anser att det är bekymmersamt att statliga myndigheters rapportering av it-incidenter har minskat. Utskottet avser att fortsätta att noga följa utvecklingen av det nya cybersäkerhetscentret till vilket flera myndigheter bidrar.

När det gäller strålsäkerhet, ser utskottet positivt på att steg har tagits för att stärka beredskapen vid kärntekniska anläggningar, bl.a. genom nya beredskapszoner och upphandling av jodtabletter. Utskottet välkomnar att Strålsäkerhetsmyndighetens arbete med säkerhetshöjande åtgärder, såsom installationen av oberoende hårdkylningssystem i reaktorer, har bidragit till en fortsatt positiv säkerhetsutveckling av de svenska reaktorerna. Utskottet förutsätter att regeringen arbetar för att säkerställa en långsiktig nationell kompetensförsörjning inom strålsäkerhetsområdet.

Regeringens redovisning av tillkännagivanden

Veteranutredningens förslag om en ny lag till stöd och hjälp för civila som gjort en internationell insats har tidigare beretts av riksdagen, som då tillkännagav för regeringen att den bör återkomma till riksdagen med förslag till en särskild lag (bet. 2017/18:FöU1 punkt 2, rskr. 2017/18:100). Enligt utskottets mening var utredningens lagförslag en viktig del i arbetet med att konsolidera veteranpolitiken och ytterligare stärka stödet till veteranerna och deras anhöriga, vilket utskottet hade tillkännagett för regeringen i sin beredning av personalfrågor 2016 (bet. 2015/16:FöU8). Med anledning av riksdagens tillkännagivanden har regeringen genomfört en förnyad beredning av förslaget från Veteranutredningen och hämtat in myndigheternas syn på en eventuell lagstiftning. Utifrån vad som framkommit i beredningen anser

regeringen att en enhetlig författningsreglering som omfattar samtliga civila myndigheter inte är lämplig, vilket regeringen redogör för i budgetpropositionen för 2022 utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Utskottet vill fortsatt betona vikten av att ge personal som tjänstgör i internationella insatser och deras anhöriga ett stöd som står i proportion till de risker och påfrestningar som de utsätts för. Detta förutsätter en sammanhållen veteranpolitik och ett kontinuerligt arbete för att förbättra situationen för såväl veteraner som deras anhöriga. Utskottet ser dock inte skäl att på nytt rikta ett tillkännagivande till regeringen om en särskild lag till stöd för civila som gjort internationell insats, och avstyrker därför yrkande 4 i motion 2021/22:4014 (M).

När det gäller regeringens återrapportering av hur den har behandlat riksdagens tillkännagivande om att säkerställa att ökade förvaltningsanslag för länsstyrelsernas krisberedskap går till avsedd verksamhet konstaterar utskottet att regeringen bedömer att tillkännagivandet är slutbehandlat. Utskottet har inte några invändningar mot regeringens bedömning.

Statens budget inom utgiftsområde 6

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor som utskottet anger, anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt utskottets förslag i bilaga 4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som regeringen föreslår. Riksdagen godkänner tre investeringsplaner och bemyndigar regeringen att för 2022 besluta om vissa krediter i Riksgäldskontoret. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 besluta om att överlåta försvarsmateriel i form av ännu inte förbandssatta artilleripjäser av systemet Archer samt att Försvarsmakten får disponera försäljningsintäkter eller motsvarande för pjäserna.

Jämför särskilt yttrande 1 (S, MP), 2 (C), 3 (V) och 4 (L).

Bakgrund och tidigare behandling

Statens budget för 2021

Riksdagen antog regeringens förslag om anslag för 2021 inom utgiftsområde 6. Anslagen uppgick till ca 71,2 miljarder kronor. Därmed avslog riksdagen de alternativa budgetförslag som förts fram i tre motioner (M, SD, V). Riksdagen antog också regeringens förslag om beställningsbemyndiganden som innebar att riksdagen åtog sig att anvisa ca 91,7 miljarder

kronor för betalningar som måste göras när de ekonomiska åtagandena infrias i framtiden samt om godkännande av investeringsplaner för vissa av Försvarsmaktens investeringar och för beredskapsinvesteringar hos MSB. Riksdagen gav bl.a. också ett bemyndigande till regeringen att tillsvidare, under vissa förutsättningar, besluta om export av Jas 39 C/D genom att sälja eller hyra ut materiel. Övriga motionsyrkanden avstyrktes.

Vidare såg utskottet positivt på att regeringen hade lämnat en försvarspolitisk proposition för perioden 2021–2025 till riksdagen och att anslagen till det militära och det civila försvaret tillfördes ytterligare medel. Utskottet ansåg att den utökade satsningen, som för det civila försvaret berör elva utgiftsområden, ställer höga krav på styrning och uppföljning. Utskottet utgick från att regeringen kommer att utveckla lämpliga former för resultatredovisning av måluppfyllelsen. Utskottet välkomnade redovisningen av kostnader för strids- och undervattensförmågan, tog upp risker i materieförsörjningsprocessen och vikten av att kunna följa hur materielprocessen effektiviseras och såg med oro på de redovisade avvikelserna i investeringsplanerna. Utskottet utgick från att regeringen avser att beskriva de operativa konsekvenserna av detta.

Riksdagen godkände i december 2020 regeringens förslag om att införa ett övergripande mål för totalförsvaret och nya mål för det militära och det civila försvaret (prop.2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:136). De nya målen gäller fr.o.m. 2021.

Överlåtelse av pjäser av artillerisystemet Archer

Regeringen har enligt 8 kap. 6 § budgetlagen (2011:203) mandat att överlåta viss materiel. En förutsättning för en sådan överlåtelse är att materielen inte längre behövs för statens verksamhet, att den har blivit obrukbar eller att den inte anskaffats med statens medel.

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat frågor om bemyndiganden till regeringen om överlåtelse och upplåtelse av materiel som inte faller inom ramen för budgetlagens mandat. Genom bifall till proposition 2004/05:5 (bet. 2004/05:FöU5, rskr. 2004/05:143) medgav exempelvis riksdagen att regeringen i exportfrämjande eller säkerhetsfrämjande syfte genom internationellt samarbete sålde eller hyrde ut försvarsmateriel som inte längre behövdes för Försvarsmaktens operativa förmåga eller som annars kunde avvaras under en begränsad tid. Utskottet har behandlat bemyndiganden om överlåtelse och upplåtelse av Jas 39 C/D i samtliga budgetbetänkanden mellan 2016 och 2021.

Riksdagen bemyndigande 2006 regeringen att fatta beslut om renovering och modifiering av artillerisystemet Haubits 77B (prop. 2005/06:132, bet. 2005/06:FöU10, rskr. 2005/06:264). Kostnadsberäkningarna för projektet baserades på att Sverige hade en utländsk samarbetspartner att dela kostnaderna med. En överenskommelse om att utveckla artillerisystemet, som sedermera kom att benämnas Archer, ingicks med behöriga myndigheter i

Norge efter bemyndigande från regeringen till Försvarsmakten och Försvarets materielverk 2007 (Fö2007/112/MIL, Fö2007/2929/MIL). Regeringen beslutade 2009 att anskaffa 24 stycken pjäser. Enligt regeringsbeslutet förutsatte anskaffningen att samarbetet med Norge fullföljs (Fö2009/881/MIL).

Efter att Norge aviserat att man avsåg att avbryta samarbetet med Sverige begärde regeringen i vårandringsbudgeten för 2015 riksdagens bemyndigande att fullfölja anskaffningen av artillerisystemet. Regeringen anförde att Sverige hade ett operativt behov av artilleriförmåga som man bedömde att Archer tillgodosåg. Om inte någon försäljning till tredje part av den norska delen av avtalet blev av kunde det uppstå fördyringar för Sverige och medföra ett utökat materiellt åtagande för staten. Regeringen hade för avsikt att återkomma till riksdagen i fråga om omfattningen och konsekvenserna av detta. Finansutskottet tillstyrkte förslaget och riksdagen beslutade att bemyndiga regeringen att fullfölja anskaffningen av artillerisystemet Archer (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255).

I höstandringsbudgeten för 2016 återkom regeringen till riksdagen. Regeringen bedömde i propositionen att de 24 pjäser som Norge valt att avstå från bör anskaffas och tills vidare placeras i Försvarsmaktens materielreserv. I syfte att möjliggöra en förstärkning av artilleriförmågan ansåg regeringen att cirka hälften av pjäserna borde vara kvar i Försvarsmakten medan resterande del avyttras fram till 2020. Med bifall till propositionen beslutade riksdagen att bemyndiga regeringen att anskaffa ytterligare 24 haubitspjäser av artillerisystemet Archer, att avyttra de pjäser som inte behövs utifrån de operativa kraven och att få disponera försäljningsinkomster vid en försäljning (prop. 2016/17:2, bet. 2016/17:FiU11, rskr. 2016/17:53). Riksdagen beslutade också att öka anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar med 450 miljoner kronor i syfte att finansiera anskaffningen. Finansutskottet betonade i sitt betänkande betydelsen av att eventuellt ökade kostnader blir föremål för sedvanlig budgetberedning och prövas inom ramen för den ordinarie årliga budgetprocessen.

Regeringen redovisade i budgetpropositionen för 2020 att anskaffningen av 24 Archerpjäser, som var den ursprungliga svenska beställningen i den gemensamma anskaffningen med Norge, hade slutförts och att pjäserna hade levererats till Försvarsmakten.

Propositionen

Inriktning totalförsvaret

Regeringens fokus de närmaste åren är att genomföra den försvarspolitiska inriktning som framgår av propositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30). Förstärkningen fortsätter av det militära och civila försvaret för att öka den operativa förmågan. En sammanhängande planering ska utvecklas för totalförsvaret 2021–2025. Regeringen kommer också att verka för att den svenska försörjningsberedskapen utvecklas och att näringslivet involveras mer i arbetet med att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna. Ett

tvärsektoriellt näringslivsråd ska utvecklas och bl.a. utgöra en plattform för informationsutbyte.

Regeringen avser att under 2022 inrikta totalförsvarsmyndigheternas arbete på att stärka och tillgodose statens behov av it- och teletjänster med höga säkerhetskrav framför allt inom ramen för totalförvarsplaneringen. Det är också viktigt att arbetet med säkerhetsskydd fortsätter att utvecklas för att öka förmågan att hantera antagonistiska hot och minska sårbarheter på alla nivåer i samhället. Cyberhoten mot Sverige och svenska intressen bedöms som omfattande. Inrättandet av det nationella cybersäkerhetscentret innebär enligt regeringen att Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot stärks. Regeringen avser att under 2023 ta ställning till hur cybersäkerhetscentrets verksamhet fortsatt bör inriktas och bedrivs efter 2023. Samverkan inom ramen för centret inleddes 2020 och ska utvecklas stegvis fram till 2023. När det gäller EU:s nya regelverk om cybersäkerhetscertifiering, bedömer regeringen att det fortsatta arbetet på EU-nivå behöver ske i samarbete med berörda myndigheter och aktörer i näringslivet. Regeringen ska också följa Försvarets materielverk i dess uppgifter som nationell myndighet för cybersäkerhetscertifiering.

Uppföljningen och utvärderingen av förmågan i totalförsvaret behöver utvecklas. Regeringen avser att noga följa Försvarmaktens och MSB:s arbete med att utveckla en sammanhängande totalförsvarsförmåga. Under 2022 kommer regeringen också att tillsätta en organisationskommitté för inrättandet av den nya myndighet för uppföljning och utvärdering som aviserades i totalförsvarspropositionen.

Inriktning det militära försvaret

Regeringens fokus 2022 och framåt är att genomföra den försvarspolitiska inriktning som framgår av totalförsvarspropositionen. De ekonomiska förstärkningarna ger nödvändiga förutsättningar för en tillväxt av det militära försvaret och för att öka den operativa förmågan. Regeringen redovisar att under perioden 2021–2025 kommer nivån på anslagen till det militära försvaret att öka med 27,6 miljarder kronor, i jämförelse med 2020.

Regeringen avser att fortsätta utveckla styrningen och resultatuppföljningen inom det militära försvaret och kommer att se över resultatredovisningen till riksdagen och möjligheterna att mer utförligt redovisa hur den operativa förmågan utvecklas över tid. Utmaningarna i materieförsörjningen kommer att följas. Regeringen anser att även styrningen av samhällsinvesteringar i infrastruktur för totalförsvaret bör ses över för att skapa bättre förutsättningar för att genomföra Försvarmaktens verksamhet.

Målen för Försvarmaktens förmåga, som regeringen beslutade om den 17 december 2020, ska vara styrande för verksamhetens utformning och ekonomiska avvägningar. Av målen framgår bl.a. att Försvarmakten successivt under perioden 2021–2025, respektive 2025–2030, ska öka sin förmåga att i händelse av krig möta ett väpnat angrepp, fördröja fientlig

etablering på svenskt territorium och utan förberedelse tid mobilisera krigsorganisationen. I fredstid ska Försvarsmakten successivt öka sin förmåga att bl.a. upptäcka och identifiera hot mot svenskt territorium och kunna lösa krigsuppgifter med hela krigsorganisationen inom en vecka efter beslut om höjd beredskap och allmän mobilisering.

Regeringen anger att arbetet ska fortsätta med att genomföra den inriktning för Försvarsmaktens grund- respektive krigsorganisation som riksdagen har beslutat för perioden 2021–2025. Prioriterat är också att Försvarsmakten stärker sin förmåga att mobilisera och att krigsplaceringen av materiel slutförs.

När det gäller armén kommer regeringen under 2022 att prioritera arbetet med att organisera tre mekaniserade brigader. I fråga om marinen betonar regeringen bl.a. de väsentliga materielförstärkningar som pågår och anger när det gäller förseningar inom det marina området att Försvarsmakten avser att fortsätta beredningen av kompensatoriska åtgärder för att möta de operativa konsekvenserna av förseningarna och att myndigheten ska återkomma med förslag i budgetunderlaget för 2023. När det gäller flygvapnet är regeringens inriktning att flygtidsproduktionen och tillgängligheten inom stridsflygssystemet ska fortsätta öka under 2022. Av vikt är också att förbättra det personella vakansläget och förstärka flygbasorganisationen och förmågan till spridning av flygstridskrafter. Samarbetet om framtida stridsflygsutveckling inom ramen för det gemensamma stridsflygprojektet FCASC ska fortsätta.

Regeringen redogör för avsikterna att harmonisera det svenska stridsflygssystemet med det finländska i det fall Finland beslutar att anskaffa Jas 39 Gripen som stridsflygssystem. Regeringen anger att kostnaderna för eventuell harmonisering inte ska påverka genomförandet av riksdagens beslut om propositionen Totalförsvaret 2021–2025 samt att man avser att återkomma till riksdagen med de ytterligare åtgärder som krävs om Finland beslutar om anskaffningen. För att möjliggöra åtaganden hänförliga till en harmonisering av det svenska stridsflygssystemet med det finländska, föreslår regeringen att beställningsbemyndigandet för anslaget 1:3 ökas från 73,3 miljarder kronor till 92 miljarder kronor. Delar av det ökade beställningsbemyndigandet kommer att utnyttjas enbart om Finland beslutar att anskaffa Jas 39 Gripen. Det ökade beställningsbemyndigandet kommer att kräva ökade anslag 2026–2032 och i den delen avser regeringen att återkomma till riksdagen med förslag om nödvändiga anslagsökningar. Vidare redogör regeringen för att investeringsplanen för anslaget 1:3 behöver revideras om Finland beslutar om anskaffningen.

Objektsramen för stridsflygsområdet beräknas till ca 3,9 miljarder kronor 2021 och 5,2 miljarder kronor 2022 i investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel och till ca 2,3 miljarder kronor 2021 och ca 3 miljarder kronor 2022 i investeringsplanen för vidmakthållande av försvarsmateriel. Regeringen anger att beloppen inkluderar utgifter för Jas 39 C/D/E inklusive vapen, sensorer, övrig utrustning och system som bedöms vara nödvändiga för att Jas 39 ska kunna verka.

Objektsramen för undervattensområdet beräknas till ca 1,9 miljarder kronor 2021 och 2,6 miljarder kronor 2022 i investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel och till 991 miljoner kronor 2021 och 969 miljoner kronor 2022 i investeringsplanen för vidmakthållande av försvarsmateriel. Regeringen anger att beloppen inkluderar utgifter för ubåtar, inklusive vapen och övrig utrustning.

Av regeringens inriktning för det militära försvaret 2022 framgår också att cyberförsvarsförmågan, försvarsunderrättelseverksamheten samt den militära säkerhetstjänsten ska fortsätta utvecklas. Förstärkningen av forskningsverksamheten påbörjas. Sveriges deltagande i internationella militära insatser ska fortsätta och regeringen anser att Sverige under 2022 ska bidra till Minusma, den globala koalitionen ansträngningar att besegra Daish i Irak, Natos insatser i Irak och i Kosovo, EU:s träningsinsatser och marina insatser, utbildningsinsatsen Operation Unifier i Ukraina och Task Force Takuba i Mali. Regeringen anger också att Sveriges säkerhetspolitiska linje ligger fast. Sverige är inte med i någon militär allians men bygger samtidigt säkerhet tillsammans med andra. Under 2022 ska arbetet fortsätta med att fördjupa Sveriges bi- och multilaterala försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten inklusive att så långt som möjligt utveckla gemensam operationsplanläggning med Finland och samordna operationsplanläggning med Danmark, Norge, Storbritannien, USA och Nato.

När det gäller anslaget 1:8 Försvarets radioanstalt ändrar regeringen anslagsändamålet för att det ska följa gängse principer för myndigheters förvaltningsanslag. Regeringen anför att någon ändring i sak inte är avsedd utan anslaget ska användas för utgifter för de uppgifter som myndigheten har enligt sin instruktion.

1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Regeringen föreslår ett anslag på 44 207 502 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera utbildnings- och övningsverksamhet för utvecklingen av Försvarsmaktsorganisationen, planering, insatser samt försvarsunderrättelseverksamhet. Anslaget får vidare användas till att finansiera åtgärder med avsikt att bibehålla materielens eller anläggningens tekniska förmåga eller prestanda samt åtgärder för att upprätthålla minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Anslaget får även användas för stöd till frivilliga försvarsorganisationer samt för stöd till veteran- och anhörigorganisationer. Även fasta kostnader för multinationella samarbeten får finansieras från detta anslag. Anslaget får vidare användas för det säkerhetsfrämjande samarbetet med andra länder samt till exportfrämjande åtgärder inom försvarssektorn.

1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Regeringen föreslår ett anslag på 1 476 513 000 kronor.

Anslaget får användas för särutgifter för den verksamhet med förband utomlands som Försvarsmakten genomför efter beslut av riksdag och regering. Vidare får anslaget användas för Sveriges del av de gemensamma kostnader som kan komma att uppstå i samband med EU-ledda insatser internationellt, som finansieras via den s.k. ATHENA-mekanismen. Anslaget får också användas för Sveriges del av de gemensamma kostnaderna för EU:s utombudgetära fond Europeiska fredsfaciliteten (EPF). Vidare får anslaget användas för särutgifter för Försvarsmaktens bidrag till insatser internationellt som inte innebär sändande av väpnad styrka till andra länder, förutom militärobserverare, samt sekondering av personal till internationella stabsbefattningar kopplade till pågående insatser.

1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Regeringen föreslår ett anslag på 19 802 213 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera utveckling, anskaffning, återanskaffning och avveckling av anslagsfinansierad materiel och anläggningar. Anslaget finansierar även åtgärder, avseende anslagsfinansierad materiel och anläggningar, där avsikten är att förändra teknisk förmåga eller prestanda inklusive förlängning av livstiden. Vidare får anslaget användas för finansiering av förstagångsanskaffning av beredskapsvaror samt anskaffning med syfte att öka minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Anslaget finansierar omställnings- och avvecklingskostnader som kan komma att uppstå inom ramen för pågående omstrukturering av logistik- och materielförsörjningen samt forskning och utveckling.

1:4 Forskning och teknikutveckling

Regeringen föreslår ett anslag på 831 905 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera forskning och teknikutveckling. Anslaget får vidare finansiera det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP), verksamhet vid luftstridssimuleringscentrum (FLSC) samt övrig flygteknisk forskning. Anslaget får också finansiera forsknings- och utvecklingsverksamhet som genomförs inom ramen för det svenska deltagandet i den europeiska försvarsbyrån (EDA).

1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Regeringen föreslår ett anslag på 11 463 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten bedriver med att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten hos de myndigheter som bedriver sådan verksamhet, samt för att verkställa beslut om tillgång till signalbärare.

1:6 Totalförsvarets plikt- och prövningsverk

Regeringen föreslår ett anslag på 333 842 000 kronor.

Anslaget får användas för Totalförsvarets plikt- och provningsverks förvaltningsutgifter. Vidare får anslaget användas för ersättningar för kost, resor och logi till totalförsvarspliktiga.

1:7 Officersutbildning m.m.

Regeringen föreslår ett anslag på 262 289 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera det treåriga officersprogrammet och annan grundläggande officersutbildning vid Försvarshögskolan. Vidare får anslaget finansiera forskning och utveckling m.m. inom vissa av högskolans kompetensområden. Anslaget får även användas för att finansiera kurser inom ramen för Partnerskap för fred (PFF) samt viss forskning och analysstöd för regeringens behov.

1:8 Försvarets radioanstalt

Regeringen föreslår ett anslag på 1 551 762 000 kronor.

Anslaget får användas för Försvarets radioanstalts förvaltningsutgifter.

1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Regeringen föreslår ett anslag på 241 697 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt åtgärder för att främja den svenska försvarsindustrins exportverksamhet. Anslaget får även finansiera forskning avseende skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel (CBRN) samt forskning och analysstöd för regeringens behov. Anslaget får vidare finansiera forskning med inriktning mot Polismyndighetens och Säkerhetspolisens verksamhetsområden.

1:10 Nämnder m.m.

Regeringen föreslår ett anslag på 6 986 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som bedrivs av vissa mindre nämnder samt bidrag till exempelvis Svenska Röda Korset och Centralförbundet Folk och Försvar.

1:11 Försvarets materielverk

Regeringen föreslår ett anslag på 2 104 280 000 kronor.

Anslaget får användas för Försvarets materielverks förvaltningsutgifter. Vidare får anslaget användas för myndighetens samhällsinvesteringar. Anslaget får även användas till utgifter för Sveriges certifieringsorgan för it-säkerhet (CSEC) samt signatärskapet för Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA).

1:12 Försvarsunderrättelsedomstolen

Regeringen föreslår ett anslag på 10 874 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som Försvarsunderrättelsedomstolen bedriver med att pröva frågor om tillstånd till

signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvars-
underrättelseverksamhet.

Tabell 1 Investeringsplan för vidmakthållande av försvarsmateriel*Miljoner kronor*

	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028–2033
Vidmakthållande av befintliga investeringar	7 646	8 313	15 192	16 381	17 952	18 555	19 806	20 642	21 310	133 778
Arméstridskrafter	915	1 012	2 236	2 989	4 092	4 507	4 561	4 978	5 247	32 240
Marinstridskrafter	1 355	968	2 611	2 349	2 148	2 728	2 766	3 613	3 412	16 323
<i>varav undervattensområdet</i>			<i>991</i>	<i>969</i>						
Flygstridskrafter	2 002	2 199	3 613	4 439	4 649	4 192	5 285	4 813	4 792	32 964
<i>varav stridsflygområdet</i>			<i>2 332</i>	<i>2 991</i>						
Operativ ledning	1 013	1 254	2 351	2 299	2 144	2 214	2 135	2 270	2 525	15 398
Logistik	1 716	1 514	1 376	1 256	1 742	1 587	1 478	1 521	1 311	9 890
Stödfunktioner	645	1 366	3 005	3 049	3 177	3 327	3 581	3 483	4 023	26 963
Varav investeringar i anläggningsstillgångar	1 458	1 573	1 970	2 004	2 209	2 277	2 427	2 567	2 598	18 965
Finansiering vidmakthållande	7 646	8 313	15 192	16 381	17 952	18 555	19 806	20 642	21 310	133 778
Anslag 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	7 646	7 247	15 192	16 381	17 952	18 555	19 806	20 642	21 310	133 778

Anm: Till följd av anslagsstrukturförändringen som genomfördes 2019 har raden Varav projektrelaterade förvaltningsutgifter (anslag 1:1) utgått. Utfallet 2020 finansieras även med övriga intäkter om 1 066 miljoner kronor.

Tabell 2 Investeringsplan för anskaffning av försvarsmateriel

Miljoner kronor

	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028–2033
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	14 142	15 434	18 461	20 518	23 112	28 177	31 156	31 747	31 314	191 564
Arméstridskrafter	1 661	4 544	6 075	6 637	6 153	7 191	8 290	6 897	7 695	51 177
Marinstridskrafter	5 034	1 998	3 840	3 690	3 821	4 100	7 599	7 655	5 769	38 836
<i>varav undervattensområdet</i>			<i>1 859</i>	<i>2 603</i>						
Flygstridskrafter	4 399	5 728	5 226	6 186	8 137	11 223	10 215	10 850	12 072	63 285
<i>varav stridsflygområdet</i>			<i>3 933</i>	<i>5 173</i>						
Operativ ledning	1 060	1 191	1 270	1 569	1 757	1 831	1 758	2 319	1 941	12 103
Logistik	540	530	519	546	1 156	1 461	1 203	1 349	1 451	11 172
Stödfunktioner	1 448	1 443	1 531	1 890	2 088	2 371	2 742	2 677	2 386	14 991
varav investeringar i anläggningstillgångar	2 274	12 657	12 234	14 098	16 944	20 760	23 408	22 935	22 387	131 325
Finansiering av anskaffning och utveckling	14 142	15 434	18 461	20 518	23 112	28 177	31 156	31 747	31 314	191 564
Anslag 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	13 640	14 872	17 808	19 802	22 330	27 450	31 480	30 999	30 560	186 842
Anslag 1:11 Försvarets materielverk	472	535	653	716	782	727	727	748	754	4 722

Anm.: Anläggningstillgångar utgår från leveranser från Försvarets materielverk till Försvarsmakten och visar bedömt årligt belopp som aktiveras i Försvarsmaktens balansräkning. Utfallen 2019 och 2020 finansieras även med övriga intäkter om 30 respektive 27 miljoner kronor.

Överlåtelse av pjäser av artillerisystem Archer

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 besluta om att överlåta ännu inte förbandssatta artilleripjäser av system Archer för att möjliggöra en vidareförsäljning till USA samt att Försvarsmakten får disponera försäljningsintäkter eller motsvarande för pjäserna.

Av propositionen framgår att Försvarets materielverk har framställt om regeringens bemyndigande att disponera upp till 24 pjäser av artillerisystem Archer för att möjliggöra en försäljning av artillerisystemet till USA. De pjäser som avses är övertagna norska pjäser som är placerade i Försvarsmaktens materielreserv. Enligt regeringens redovisning i budgetpropositionens tabell 3.5 hade 14 pjäser levererats till Försvarsmaktens materielreserv vid utgången av 2020. Det ekonomiska utfallet uppgick till ca 2,4 miljarder kronor. Regeringen redogör för att Försvarsmakten samtycker till åtgärden under förutsättning att motsvarande antal pjäser kan levereras till Försvarsmakten i tid och med minst samma förmåga utan ytterligare kostnader.

Regeringen bedömer att en försäljning av Archersystemet till USA skulle innebära försvarsnytta i form av kostnadsdelning för vidmakthållande av systemet, bredare bas för försörjningstrygghet i fråga om reservdelar och utbytesenheter, kostnadsdelning vid anskaffning av kvalificerad ammunition samt möjlighet till taktisk utveckling och träning genom samverkan på förbandsnivå. Bedömningen är att Försvarsmakten kan undvara artilleripjäserna till dess att ny materiel behöver tillföras artilleriförbanden i den utökade krigsorganisationen.

Inriktning samhällets krisberedskap och det civila försvaret

Det är av stor betydelse att samhället har god förmåga att förebygga bränder och andra olyckor samt genomföra säkra och effektiva räddningsinsatser, och regeringen anser att det är viktigt att MSB kan möta kommunernas kompetensbehov på området. Regeringen anger också att risken för naturolyckor ökar i ett förändrat klimat och att det är angeläget att samhället har en god förmåga att förebygga och hantera sådana naturolyckor. Regeringen föreslår att kommunerna får ökade medel för att förebygga jordskred och andra naturolyckor, vilket även kan bidra till att klimatanpassa samhället. Förstärkningar föreslås också till SOS Alarm för att upprätthålla verksamhet och förmåga. Vidare föreslår regeringen att Kustbevakningen tillförs medel för att upprätthålla och stärka sin verksamhet och förmåga. Att övervaka och skydda Sveriges hav, större insjöar och kustområden är viktigt ur ett säkerhets- och miljöperspektiv och myndigheten behöver ha god förmåga att utföra sina uppgifter, vilket inkluderar bl.a. miljöövervakning och miljöräddningstjänst till sjöss, skydd av Sveriges stora råvattentäkter och fiskerikontroller. Vidare är det angeläget att Kustbevakningen kan bidra med bl.a. personal till den nya europeiska gräns- och kustbevakningen (Frontex).

Regeringen föreslår också att Statens haverikommission tillförs extra medel för att genomföra utredningsåtgärder kopplade till M/S Estonia.

Utvecklingen av samhällets krisberedskap och det civila försvaret intensifieras under kommande år. Regeringen redovisar att inriktningen för det fortsatta arbetet ges i totalförvarspropositionen men att slutsatser och resultat från flera utredningar och uppdrag också kommer att utgöra viktiga underlag. Civilt försvar berör hela samhället och alla aktörer har ansvar för att stärka beredskapen och förmågan att genomföra verksamhet även under kris och ytterst i krig. Regeringen anser att denna utveckling kan intensifieras genom att medel från anslaget 2:4 Krisberedskap även används för att stödja projekt för att stärka det civila försvaret. Regeringen avser att inrätta Myndigheten för psykologiskt försvar den 1 januari 2022. Myndigheten ska ha i uppgift att dels leda arbetet med att samordna och utveckla myndigheters och andra aktörers verksamhet inom Sveriges psykologiska försvar, dels lämna stöd till sådan verksamhet. Myndigheten ska också bidra till att stärka befolkningens motståndskraft.

Den svenska försörjningsberedskapen behöver utvecklas och näringslivet involveras i ökad utsträckning. Regeringen har nyligen tillsatt en utredning om nationell samordning av försörjningsberedskapen och kommer också att inrätta ett tvärsektorielt näringslivsråd. När det gäller personalförsörjning anser regeringen att det är viktigt att få kännedom om var personalförstärkningar kommer att behövas vid höjd beredskap och i krig. Resultatet av det uppdrag som MSB har på området, och som ska redovisas i april 2022, kommer att ligga till grund för regeringens fortsatta överväganden. Regeringen betonar också vikten av ett fortsatt aktivt samarbete inom civil krishantering och krisberedskap inom såväl Norden som EU och Nato.

Utvecklingen och etableringen av Rakel Generation 2, som inleddes förra året, ska fortsätta 2022 i syfte att kunna tillhandahålla nästa generations säkra, robusta och tillgängliga kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar samt för att kunna ersätta det befintliga Rakelsystemet. Regeringen föreslår att medel tillförs för detta syfte och anger att man avser att ge i uppdrag åt MSB och Trafikverket, med stöd av Affärsverket svenska kraftnät, att planera och förbereda för etableringen.

När det gäller samhällets informationssäkerhet, har regeringen för avsikt att etablera ett nationellt samordningscenter på MSB kopplat till det europeiska kompetenscentret för cybersäkerhet. Regeringen ser också behov av att GNSS-tjänsten Galileo PRS blir tillgänglig i Sverige för myndigheter och andra aktörer som ansvarar för samhällsviktig verksamhet och kritisk infrastruktur. Det nationella cybersäkerhetscentret kommer att fortsätta utveckla sin verksamhet.

Regeringen redovisar att Riksrevisionen har lämnat en modifierad revisionsberättelse för MSB 2020 med en reservation som gäller ledningens efterlevnad av de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster. MSB har under några års tid ackumulerat ett mindre underskott för uppdragsutbildning, logi m.m. som inte är förenligt med det ekonomiska målet

om full kostnadstäckning. Regeringen anger att MSB har vidtagit åtgärder för att framöver kunna driva verksamhet i balans och att en dialog pågår mellan regeringen och myndigheten om hur underskottet ska hanteras.

2:1 Kustbevakningen

Regeringen föreslår ett anslag på 1 395 048 000 kronor.

Anslaget får användas för Kustbevakningens förvaltningsutgifter.

2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Regeringen föreslår ett anslag på 521 850 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera ersättning till kommuner för åtgärder som vidtas för att förebygga jordskred och andra naturolyckor. Anslaget får även användas för finansiering av vissa åtgärder för att stärka samhällets förmåga att bedöma och hantera översvänningsrisker.

2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Regeringen föreslår ett anslag på 27 580 000 kronor.

Anslaget får användas för att, i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, finansiera vissa ersättningar till följd av uppkomna kostnader vid genomförda räddningsinsatser och finansiera insatser för att bekämpa olja m.m. till sjöss. Anslaget får även användas för att finansiera vissa kostnader för stöd från andra länder till Sverige avseende räddningstjänst eller för beredskapsåtgärder för sådant stöd. Anslaget får också användas för bidrag för skogsbrandsbevakning.

2:4 Krisberedskap

Regeringen föreslår ett anslag på 1 273 788 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga att hantera allvarliga kriser och deras konsekvenser. Anslaget får också i viss utsträckning finansiera åtgärder för att kunna ge stöd till och ta emot stöd från andra länder vid en allvarlig kris eller inför en möjlig allvarlig kris. Anslaget får även i viss utsträckning finansiera åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla förmågan till höjd beredskap för det civila försvaret. Anslaget får även i viss utsträckning användas för att finansiera offentliga aktörers kostnader i samband med extraordinära händelser.

2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Regeringen föreslår ett anslag på 401 671 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera ersättning från staten till SOS Alarm Sverige AB enligt avtal.

2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Regeringen föreslår ett anslag på 1 428 916 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förvaltningsutgifter. Anslaget får finansiera verksamhet avseende skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar samt beredskap och indirekta kostnader för internationella räddnings- och katastrofinsatser samt andra internationella insatser inom ramen för EU-samarbetet och Nato/PFF. Vidare får anslaget finansiera verksamhet för att upprätthålla beredskap samt indirekta kostnader beträffande Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förmåga att stödja utlandsmyndigheter och nödställda i en situation då många svenska medborgare eller personer med hemvist i Sverige drabbas till följd av allvarlig olycka eller katastrof i utlandet. Anslaget får även användas för bidrag till främjande av den enskilda människans förmåga. Anslaget får även finansiera utbildningsverksamhet inom området. Anslaget får även finansiera verksamhet med anledning av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Anslaget får även finansiera den verksamhet som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomför inom områdena massmediernas beredskap, kunskapsspridning och information om säkerhetspolitik, information om försvar, samhällets krisberedskap och totalförsvar samt opinionsundersökningar. Anslaget får även finansiera drift och vidmakthållande av vissa reservfunktioner inom etermedia. Anslaget får även användas för stöd till frivilliga försvarsorganisationer.

Tabell 3 Investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Miljoner kronor

	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Summa 2022–2024
Anskaffning och utveckling av nya investeringar	227	154	108	145	60	313
Rakel och Rakel Generation 2	227	154	108	145	60	313
<i>varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>227</i>	<i>154</i>	<i>108</i>	<i>145</i>	<i>60</i>	<i>313</i>
<i>– maskiner, inventarier och installationer</i>	<i>227</i>	<i>154</i>	<i>108</i>	<i>145</i>	<i>60</i>	<i>313</i>
Finansiering av anskaffning och utveckling	227	154	108	145	60	313
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	227	114	58	65	60	183
Övrig finansiering (balanserat överskott nuvarande Rakelverksamhet)		40	50	80		130
Vidmakthållande av befintliga investeringar	33	39	46	41	33	120
Beredskapstillgångar	33	39	46	41	33	120
<i>varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>33</i>	<i>39</i>	<i>46</i>	<i>41</i>	<i>33</i>	<i>120</i>
<i>– beredskapstillgångar</i>	<i>33</i>	<i>39</i>	<i>46</i>	<i>41</i>	<i>33</i>	<i>120</i>

	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Summa 2022–2024
Finansiering vidmakthållande	33	39	46	41	33	120
Anslag 2:4 Krisberedskap	18	31	30	29	21	80
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	16	8	16	12	12	40
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	260	193	154	186	93	433
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	260	193	154	186	93	433

2:7 Statens haverikommission

Regeringen föreslår ett anslag på 57 728 000 kronor.

Anslaget får användas för att finansiera Statens haverikommissionens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för myndighetens verksamhet med undersökningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor och samverkan med berörda myndigheter i deras olycksförebyggande verksamhet.

2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar

Regeringen föreslår ett anslag på 103 000 000 kronor.

Anslaget får användas för Myndigheten för psykologiskt försvars förvaltningsutgifter.

2:9 Rakel Generation 2

Regeringen föreslår ett anslag på 67 000 000 kronor.

Anslaget får användas för utgifter för att finansiera förberedelser samt drifts- och investeringskostnader avseende Rakel Generation 2.

Inriktning strålsäkerhet

Regeringen anser att Strålsäkerhetsmyndighetens expertis och oberoende från industrin är centralt för att upprätthålla förtroendet för strålsäkerhetsarbetet i samhället. I en situation när delar av svensk kärnkraft avvecklas är det viktigt att myndighetens kompetens och oberoende från industrin förblir intakt. Regeringen understryker också betydelsen av en långsiktig och säker hantering av radioaktivt avfall och kärnavfall.

Motståndskraften inom de viktigaste samhällsfunktionerna ska stärkas, däribland energiförsörjningen. Den aviserade förstärkningen fortsätter därför när det gäller Strålsäkerhetsmyndighetens arbete med civilt försvar inom områdena energiförsörjning och kärnavapen.

Regeringen anser att beredskapen vid radiologiska olyckor behöver fortsätta att utvecklas och stärkas. Tillgången till kompetens är en förutsättning för att Sverige ska kunna hantera en större olycka, och därför är Sveriges långsiktiga kompetensförsörjning inom strålsäkerhetsområdet viktig.

3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Regeringen föreslår ett anslag på 407 892 000 kronor.

Anslaget får användas för Strålsäkerhetsmyndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget får användas för utgifter för grundläggande och tillämpad forskning för att utveckla nationell kompetens inom myndighetens verksamhetsområde och för att stödja och utveckla myndighetens tillsyn. Anslaget får även användas för statsbidrag till Internationella strålskyddskommissionen (ICRP) samt till ideella miljöorganisationer.

Motionerna

Pål Jonson m.fl. (M) föreslår i kommittémotion 2021/22:4014 att riksdagen ska anvisa anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt Moderaternas förslag i bilaga 2 (yrkande 1). Motionärerna vill öka satsningarna på forskning, teknikutveckling och Totalförsvarets forskningsinstitut (yrkande 5) samt det nationella cybersäkerhetscentret (yrkande 6). En större satsning behövs också på Kustbevakningen för att stärka personaluppbyggnaden och för att myndigheten ska kunna fortsätta att sköta operativa uppgifter och bygga upp organisationen inför det ökande åtagandet i Frontex och inför uppbyggnaden av det civila försvaret (yrkande 7). När det gäller forskning och teknikutveckling, framhålls behovet av ökade satsningar även i yrkandena 3 och 9 i kommittémotion 2021/22:3643 av Pål Jonson m.fl. (M). Även partimotion 2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 10 tar upp behovet av ny teknik för att klara det moderna slagfältet.

I kommittémotion 2021/22:3639 av Pål Jonson m.fl. (M) anför motionärerna att inrättandet av det nya svenska cybersäkerhetscentret är ett viktigt steg för att stärka den svenska cybersäkerheten. Motionärerna yrkar på att cybersäkerhetscentret ska ges en ändamålsenlig budget och ett starkt mandat (yrkande 3). Detta föreslås även i yrkande 13 i kommittémotion 2021/22:3640 av Pål Jonson m.fl. (M). I kommittémotion 2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 13 föreslår motionärerna att regeringen snabbar på utbyggnaden av det nationella cybersäkerhetscentret för att göra det mer operativt.

I partimotion 2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M) konstateras att försvarsbeslutet 2020 är en viktig startpunkt för att på allvar stärka Sveriges försvar under det närmaste årtiondet. Moderaterna hade velat se ökade anslag för 2026 och 2027 för att ytterst säkra att försvarsbeslutet kan genomföras i sin helhet, vilket även innebär att de 17 återstående åtgärder som finns med i försvarsbeslutet, men som inte har finansiering, kan genomföras. Motionärerna yrkar att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra och finansiera det innevarande försvarsbeslutet (yrkande 8).

I motion 2021/22:1842 av Anders Hansson (M) konstateras att hemvärnet stegvis får ny, mer ändamålsenlig och modern materiel men att flertalet

hemvärnsförband saknar förmåga att strida fullt ut i mörker och att åtgärder omedelbart bör vidtas för att åtgärda detta. I motionen föreslås därför att riksdagen ställer sig bakom det som motionären anför om vikten av hemvärnets förmåga att strida i mörker och tillkännager detta för regeringen.

I kommittémotion 2021/22:3902 av Roger Richthoff m.fl. (SD) yrkar motionärerna att riksdagen ska anvisa anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt Sverigedemokraternas förslag i bilaga 2. Förslaget innebär ökade medel till förbandsverksamhet och beredskap, anskaffning av materiel, forskning- och teknikutveckling, Kustbevakningen samt beredskapslager.

I kommittémotion 2021/22:2531 av Roger Richthoff m.fl. (SD) lämnas ett antal förslag som innebär materiell förnyelse med syftet att stärka den operativa förmågan inom de områden som motionärerna prioriterar. I yrkande 8 anför motionärerna att försvarslogistiken måste förstärkas, vilket bl.a. innebär att en hel del ny materiel behöver tillföras. När det gäller hemvärdet anser motionärerna att det finns ett stort behov av upprustning av befintlig materiel, tillförsel av ny, modern materiel samt att vissa materiella satsningar hos Hemvärdet ska tidigareläggas och drönare köpas in senast 2022 (yrkande 20). Marinen behöver utformas på ett sätt som gör att Sveriges långa kust kan försvaras vilket bl.a. innebär att marinen behöver växa och ytterligare ytstridsfartyg införskaffas och på sikt behöver ytterligare minröjningsförmåga tillföras flottan (yrkande 21). Motionärerna anser också att korvett typ Visby behöver förses med robotluftvärn i samband med sin halvtidsmodifiering och bli en viktig del av det svenska luftförsvaret (yrkande 22). Motionärerna anför att luftvärnssystem 103 behöver tillföras egenskydd i form av ett luftvärnsrobotsystem som har förmåga att bekämpa kryssningsrobotar och föreslår att ett sådant system införskaffas snarast (yrkande 24). Vidare föreslår de att basorganisationen utökas vilket kommer att kräva anskaffning av en stor mängd materiel, inklusive nya fordon (yrkande 25). Förmågan till stridsledning behöver stärkas. Detta kräver bl.a. att dagens sensorer omsätts omgående och en ersättare till den luftburna stridslednings- och luftbevakningsplattformen S102D/ASC890 behöver påbörjas under kommande försvarsbeslutsperiod (yrkande 26). När det gäller helikopterförbanden, anser motionärerna bl.a. att de sjöoperativa helikoptrarna snarast behöver uppgraderas genom tillförande av ny länk och lätt torped (yrkande 27). Vidare behöver beslut fattas senast 2025 om att ersätta transportflygplanen TP 84 Hercules samt s.k. MATT-system köpas in för att förbättra Sveriges förmåga att bekämpa skogsbränder (yrkande 28). Motionärerna föreslår också att ytterligare medel tillförs i budgeten till Kustbevakningen för att myndigheten ska ha tillräckliga resurser för att utföra sitt uppdrag och för att bl.a. ge myndigheten möjlighet att snabbt ta sig an uppdrag som tillsynsmyndighet när det gäller efterlevnaden av svaveldirektivet och att köpa in utrustning för kontroll och mätstationer (yrkande 33).

I kommittémotion 2021/22:4145 av Daniel Bäckström m.fl. (C) föreslår motionärerna att riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 enligt Centerpartiets förslag i bilaga 1. Förslaget innebär ökade resurser till Kustbevakningen, arbetet med klimatanpassning, kommunsektorns arbete med civilt försvar och till Haverikommissionen för att analysera allvarliga och skadliga it-relaterade haverier. Vidare innebär förslaget ett tillskott till anslaget 1:1 för att möjliggöra upphandling av biobränsle motsvarande bränsleförbrukningen inom statsflyget. Även i kommittémotionerna 2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 17 och 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 55 föreslås att möjligheten utreds för det offentliga att gå före och upphandla samma mängd biojet som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget.

I kommittémotion 2021/22:3187 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår motionärerna att riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 enligt Vänsterpartiets förslag i bilaga 1 (yrkande 1). Motionärerna föreslår också att riksdagen avslår investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2022–2023 när det gäller nya investeringar inom ramen för motionärernas förslag att sänka anslaget (yrkande 2). Vidare föreslås att riksdagen ska avslå regeringens förslag på nya åtaganden under 2022 för anslaget 1:3 (yrkande 3).

I kommittémotion 2021/22:3908 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) föreslås att riksdagen ska anvisa anslagen inom utgiftsområde 6 enligt Kristdemokraternas förslag i bilaga 1 (yrkande 1). Motionärerna vill förstärka Försvarets radioanstalt, Kustbevakningen, MSB samt kommunernas arbete mot jordskred och andra naturolyckor samt att medel ska anslås till en ny cybersäkerhetsmyndighet. I motionen lämnas också flera förslag som innebär materiell förnyelse med syftet att stärka den operativa förmågan inom de områden som motionärerna prioriterar. Motionärerna anför i yrkande 23 att sjöstridskrafterna bör förstärkas för att säkerställa möjligheten till skydd av importsjöfart och mottagande av utländsk hjälp i anslutning till västkusten samtidigt som sjöstrid bedrivs på ostkusten, vilket innebär att bl.a. antalet stridsfartyg bör utökas. Motionärerna tar också upp införskaffningen av långräckviddigt luftvärnssystem (yrkande 24), vikten av att skyndsamt inrätta ett kvalificerat markskydd av luftstridskrafterna (yrkande 25) och tillförsel av långräckviddiga vapen för markmålsbekämpning (yrkande 27). De anser också att radarspanings- och stridsledningsförmågan bör stärkas t.ex. genom anskaffning av kvalificerade drönare med stor uthållighet som skulle möjliggöra kontinuerlig övervakning (yrkande 28). I motionen föreslås också att en myndighet med ansvar för Sveriges cybersäkerhet ska inrättas (yrkande 33). När det gäller samhällets beredskap att hantera olyckor och naturkatastrofer, anser motionärerna att större fokus krävs bl.a. på bekämpningen av skogsbränder i hela landet. I yrkande 42 föreslår motionärerna att MSB ska ges ett extra tillskott för anskaffning av gödseltrummor och ramper för bekämpning av skogsbränder. Behovet av att stärka landsbygdens möjligheter att bekämpa skogsbränder, t.ex. genom att

främja initiativ och innovationer såsom ramper som underlättar vid släckning och eftersläckning, framhålls också i motion 2021/22:2781 av Mikael Oscarsson (KD). Motionären anför att staten har ett ansvar för att stötta initiativ för att stärka krisberedskapen och föreslår att regeringen utreder om medel ska anslås till MSB som möjliggör att med relativt små medel stärka krisberedskapen (yrkande 1) och att regeringen bör vidta åtgärder för att stärka krisberedskapen och bättre ta tillvara den kraft som finns på landsbygden och i dess organisationer (yrkande 2).

I motion 2021/22:2791 av Mikael Oscarsson (KD) anför motionären att det gemensamma inköpsavtalet som finns med Norge om leverans av allhjulsdrivna logistikfordon till Försvarsmakten av olika anledningar har spelat ut sin roll. Motionären föreslår att det rådande avtalet ska sägas upp och en ny upphandling göras som tar hänsyn till behovet av försörjningstrygghet.

I motion 2021/22:3796 av Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlsson (båda KD) oroas motionärerna av att Kustbevakningen är underfinansierad, vilket kan tvinga myndigheten att avyttra fartyg och leda till negativa konsekvenser för Kustbevakningens miljöövervakning. I yrkande 2 framhåller motionärerna behovet av ökade resurser till Kustbevakningen.

I kommittémotion 2021/22:3944 av Allan Widman m.fl. (L) föreslår motionärerna att riksdagen anvisar anslagen inom utgiftsområde 6 enligt Liberalernas förslag i bilaga 1. Förslaget innebär ökade medel till Kustbevakningen för att förstärka arbetet mot den organiserade brottsligheten och till Strålsäkerhetsmyndigheten för att förbereda byggandet av nya kärnreaktorer och för att möjliggöra att befintliga reaktorer fortsätter att drivas i ytterligare årtionden.

Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna har under utskottets beredning av ärendet justerat sina yrkanden jämfört med sina motioner till ett gemensamt förslag. När det gäller utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap föreslår ledamöterna att Kustbevakningen ska tillföras 45 miljoner kronor 2022 utöver regeringens förslag på grund av Sveriges bidrag till Frontex och med anledning av ett större ansvar för brottsbekämpande verksamhet samt uppbyggnaden av det civila försvaret.

Utskottets ställningstagande

Anslagen för 2022

Det försämrade säkerhetsläget i Sveriges närområde kräver att helheten i försvarsberedningens förslag samt hela ÖB:s militära råd genomförs och finansieras fram till 2030. En förutsättning för att åstadkomma detta är att Försvarsmakten ges långsiktiga förutsättningar för att bygga försvarsförmåga. Det behövs därför en planeringsinriktning även för försvarsbeslutsperioden 2026–2030 som bygger på fortsatt försvarsekonomisk tillväxt med minst anslagsökningar om 5 miljarder kronor extra för 2026 och ytterligare 5

miljarder extra för 2027. Därefter behövs det ytterligare anslagshöjningar för att Sverige ska ha en försvarsbudget som motsvarar 2 procent av BNP 2030.

Riksdagens beslut innebär att de samlade utgifterna inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap får uppgå till 45 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2022. Utskottet ställer sig bakom Moderaternas, Sverigedemokraternas och Kristdemokraternas förslag till anslagsfördelning vilket innebär att anslaget 2:1 Kustbevakningen bör ökas med 45 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag och användas i enlighet med de villkor som utskottet anger nedan. Övriga anslag inom utgiftsområdet bör fördelas i enlighet med vad som återges i budgetpropositionen för 2022. Utskottet föreslår därmed att riksdagen, med de anslagsvillkor som utskottet anger, anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt utskottets förslag i bilaga 4. Därmed bör riksdagen delvis bifalla proposition 2021/22:1 utgiftsområde 6 punkt 8 samt motionerna 2021/22:4014 (M), 2021/22:3902 (SD) och 2021/22:3908 (KD). Övriga motionsyrkanden om anslagstilldelning och förslag till annan inriktning avstyrks.

Utskottet anser att fokus för 2022 och framåt ska vara att genomföra den försvarspolitiska inriktningen för försvarsbeslutsperioden 2021–2025, och välkomnar att detta är regeringens inriktning. Anslagen till det militära och det civila försvaret behöver öka för att stärka totalförsvarets förmåga och utskottet ser därför positivt på att anslagen utvecklas i enlighet med de ekonomiska ramar som regeringen redovisade i totalförvarspropositionen och budgetpropositionen för 2021.

I budgetpropositionen föreslår regeringen att medel omfördelas mellan anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap och anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar, i syfte att öka den operativa förmågan. Utskottet tillstyrker detta men noterar att den nya fördelningen innebär att anslaget 1:3 beräknas minska under 2023 och 2024. Utskottet utgår från att regeringen säkerställer att omfördelningarna inte får negativa konsekvenser för materielinvesteringar som är nödvändiga för att genomföra det nya försvarsbeslutet.

Utskottet anser att uppföljningen och utvärderingen behöver utvecklas och välkomnar att regeringen avser att noga följa Försvarsmaktens och MSB:s arbete med att utveckla totalförsvarsförmågan. När det gäller det militära försvaret, noterar utskottet att regeringen har beslutat om preciserade mål för Försvarsmaktens operativa förmåga som ska vara styrande för verksamheten. Detta välkomnar utskottet och det förutsätts bidra till en mer sammanhållen styrning på försvarsområdet. Det är vidare positivt att regeringen avser att se över resultatredovisningen av det militära försvaret och hur den operativa förmågans utveckling över tid kan redovisas mer utförligt. Eftersom satsningen på totalförsvaret under 2021–2025 berör elva olika utgiftsområden, och därmed innebär särskilda utmaningar för styrningen och uppföljningen, har utskottet tidigare tagit upp vikten av att sektorsspecifika mål och bedömningskriterier eller resultatindikatorer tas fram för utgiftsområden där

sådana saknas idag. Utskottet utgår från att riksdagen framöver får en samlad uppföljning och bedömning av måluppfyllelsen. Utskottet vill också framhålla vikten av den nya utvärderingsmyndigheten för totalförsvaret som ska inrättas senast 2023 och förutsätter att detta stärker möjligheterna till uppföljning och utvärdering av verksamheten. Mot bakgrund av de behov som identifierats av att likrikta styrningen av samhällsinvesteringar välkomnar utskottet regeringens avsikt att se över styrningen av infrastrukturinvesteringar för totalförsvaret för att skapa bättre förutsättningar för att genomföra Försvarsmaktens verksamhet.

Utskottet delar regeringens bedömning att det är angeläget att stärka den operativa förmågan, inklusive mobiliseringsförmågan. Utskottet instämmer även i att forskningen och utvecklingen, försvarsunderrättelseverksamheten, den militära säkerhetstjänsten och cyberförsvarsförmågan bör fortsätta utvecklas. Cyberhoten mot Sverige och svenska intressen bedöms som omfattande och utskottet anser att det är angeläget att stärka Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera cyberhot, och där har det nationella cybersäkerhetscentret en viktig roll.

Kustbevakningen är en myndighet som utför flera viktiga uppdrag på ett antal olika områden. Det gäller bl.a. gränsskydd, miljöövervakning, sjöräddning, brottsbekämpning och även deltagande i internationella insatser inom ramen för den europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån Frontex. De kommande åren kommer påfrestningarna på Kustbevakningen att öka, främst utifrån ett större svenskt bidrag till Frontex och dess stående personalstyrka, men även utifrån ett större ansvar för brottsbekämpande verksamhet samt uppbyggnad av det civila försvaret. För att kunna klara den operativa verksamheten beräknar myndigheten att antalet årsarbetskrafter måste utökas under budgetperioden 2022–2024. Denna föreslagna förstärkning omfattar omkring 100 årsarbetskrafter till den operativa kustbevakningsverksamheten och ytterligare årsarbetskrafter i andra förmågeskapande funktioner som juridik, it och underhåll. Vidare finns ett investeringsbehov när det gäller t.ex. ersättningsanskaffning, halvtidsmodifiering och livstidsförlängning av fartyg samt miljöskydd- och dykteknik. Utskottet föreslår därför ett tillskott utöver de anslagsförändringar som regeringen har aviserat för Kustbevakningen. Anslagsökningen är avsedd att användas för att stärka personaluppbyggnaden i myndigheten för att den ska kunna fortsätta att sköta sina operativa uppgifter samt bygga upp organisationen inför det ökande åtagandet i Frontex och i uppbyggnaden av det civila försvaret. Tillskottet får även användas för de behov som finns när det gäller anskaffning och vidmakthållande av materiel.

Utskottet anser att det är positivt att utvecklingen av samhällets krisberedskap och civilt försvar intensifieras kommande år. På krisberedskapsområdet välkomnar utskottet även förstärkningen av SOS Alarm och att kommunerna får ökade medel för att förebygga jordskred och andra naturolyckor.

I totalförsvarsbetänkandet från 2020 (bet. 2020/21:FöU4) ansåg utskottet att det var angeläget med en översyn av personalförsörjningen inom det civila

försvaret och att en sådan översyn bör innehålla en bedömning av det personalbehov som kan uppstå vid en situation med höjd beredskap och krig. Utskottet välkomnar därför att regeringen och myndigheterna fortsätter arbetet på området. Den svenska försörjningsberedskapen behöver utvecklas och utskottet anser att det är viktigt att regeringen vidtar fortsatta åtgärder på området såsom inrättandet av ett tvärsektorielt näringslivsråd. Utskottet bedömer i likhet med regeringen att tillgång till säkra och robusta kommunikationssystem är en förutsättning för att aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar ska kunna utföra sina samhällsuppdrag på ett effektivt sätt, och anser därmed att utvecklingen och etableringen av det nya systemet Raket Generation 2 bör fortsätta. Samhällets informations-säkerhet behöver stärkas och utskottet anser att åtgärder bör vidtas för att främja forskning, innovation och tillämpning inom cybersäkerhet. Utskottet kommer att följa det nationella cybersäkerhetscentrets utveckling.

Mot bakgrund av det över tid försämrade säkerhetsläget anser utskottet att inrättandet av Myndigheten för psykologiskt försvar från den 1 januari är en viktig åtgärd som behövs för att stärka det psykologiska försvaret.

Med anledning av att MSB har fått en revisionsberättelse med reservation från Riksrevisionen, uttalade utskottet i sitt yttrande över årsredovisningen för staten (ytr. 2020/21:FöU10y) att det var otillfredsställande att MSB låtit viss uppdragsutbildning som bör finansieras med avgifter istället belasta anslag, detta bl.a. mot bakgrund av att utskottet vid flera tillfällen betonat vikten av att anslagsändamålen är transparenta och att det ska vara tydligt vilken verksamhet som ska finansieras med de medel som riksdagen anvisar. Utskottet välkomnar att regeringen nu redovisar att MSB har vidtagit åtgärder för att kunna driva verksamhet i balans och att det pågår en dialog mellan myndigheten och regeringen, men betonar fortsatt vikten av att anslagen används i enlighet med de ändamål som riksdagen beslutat.

När det gäller anslagsändamålet för anslaget 1:8 Försvarets radioanstalt, som regeringen ändrar i budgetpropositionen för 2022, vidhåller utskottet sin principiella uppfattning om anslagsändamålens utformning som bl.a. kom till uttryck i budgetbetänkandena för 2019, 2020 och 2021. Riksdagen beslutar enligt regeringsformen om anslag för bestämda ändamål. För utformningen av dessa anser utskottet fortfarande att transparens och tydlighet väger tyngre än principen om enhällighet, som regeringen framhållit när den har justerat anslagsändamålen.

Utskottet vill i sammanhanget också ta upp benämningen på utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. I enlighet med försvarsbeslutet 2020 kommer totalförsvaret att förstärkas betydligt fram till 2030 och stora tillskott att göras till det militära och det civila försvaret i statens budget. Även om det civila försvaret omfattar verksamheter inom många utgiftsområden i statens budget finansieras flera områden i det civila försvaret av anslag inom utgiftsområde 6, där också ansvaret för samordningen och styrningen av det civila försvaret samt av totalförsvaret finns. Förekomsten av ett civilt försvar, som är en växande verksamhet i statens budget under en lång tid framöver,

framkommer dock varken av utgiftsområdets eller av anslagens benämning. Utskottet anser att det finns anledning att överväga om en ny benämning på utgiftsområdet bättre skulle kunna återspela den verksamhet som finansieras och därmed öka transparensen.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om bemyndiganden att besluta om lån och krediter i Riksgäldskontoret för olika ändamål. Det innebär att riksdagen bör bifalla proposition 2021/22:1 utgiftsområde 6 punkterna 1, 4 och 6. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om beställningsbemyndiganden för regeringen att under 2022 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som regeringen föreslår. Det innebär att riksdagen bör bifalla proposition 2021/22:1 utgiftsområde 6 punkt 9.

Utskottet konstaterar att regeringens förslag innebär att beställningsbemyndigandet för regeringen på anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar ökas kraftigt, från 73,3 miljarder kronor till 92 miljarder kronor vilket kommer att kräva ökade anslag 2026–2032. Ökningen är till största delen hänförlig till kostnader för att eventuellt harmonisera stridsflyget med Finland, om Finland beslutar att anskaffa Jas 39 Gripen som stridsflygssystem. Utskottet ser positivt på strävan att möjliggöra gemensamt operativt agerande med Finland i fred, kris och krig och välkomnar ett långtgående samarbete mellan flygvapnen, vilket också anfördes i utskottets yttrande över vårändringsbudgeten för 2021. I beslutet om vårändringsbudget bemyndigade riksdagen regeringen att göra utfästelser för utvecklingen av Gripen-systemet under 2021 och godkände riktlinjer i frågan. Gemensamt operativt agerande är en central målsättning för samarbetet med Finland och utskottet anser därför att beställningsbemyndigandet bör ökas i enlighet med regeringens förslag. Utskottet noterar att delar av det föreslagna beställningsbemyndigandet kommer att nyttjas enbart under förutsättning att Finland beslutar om anskaffningen.

Då beställningsbemyndigandet nu ökas stort, och mot bakgrund av de risker och utmaningar som utskottet upprepade gånger tagit upp när det gäller materielförsörjningen, ser utskottet skäl att på nytt betona vikten av effektiva och transparenta materielanskaffningsprocesser. Utskottet välkomnar att regeringen har gett myndigheterna fortsatta uppdrag att utveckla den finansiella styrningen, resultatstyrningen och den ekonomiska rapporteringen. Utvecklingen har varit aktuell under flera år och utskottet förutsätter att regeringens översyn av resultatindikatorer ska ge riksdagen möjlighet att följa hur materielförsörjningsprocessen effektiviseras under försvarsbeslutsperioden. Utskottet vill understryka vikten av att regeringen återkommer till riksdagen så att kostnadskontroll och spårbarhet kan följas för såväl materielförsörjningsprocessen som Försvarets materielverks effektivitet. Utskottet ser positivt på att en utredning pågår om en materielförsörjningsstrategi för det militära

försvaret som på ett uthålligt och kostnadseffektivt sätt bidrar till att det militära försvarets behov av materiel, forskning, teknikutveckling och tjänster tillgodoses i fred, kris och krig.

Utskottet avstyrker yrkande 3 i motion 2021/22:3187 (V) om att riksdagen ska avslå regeringens förslag på nya åtaganden under 2022 för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar. Utskottet avstyrker förslaget eftersom det skulle försvåra genomförandet av försvarsbeslutet.

Investeringsplaner

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner investeringsplanerna för Försvarsmaktens vidmakthållande av försvarsmateriel och för Försvarsmaktens anskaffning av försvarsmateriel. Utskottet föreslår vidare att riksdagen även godkänner investeringsplanen för krisberedskap som en riktlinje för MSB:s beredskapsinvesteringar. Därmed bör riksdagen bifalla proposition 2021/22:1 utgiftsområde 6 punkterna 2, 3 och 7 samt avslå 17 motionsyrkanden som skulle kräva omprioriteringar inom ramen för Försvarsmaktens investeringsplaner. Motion 2021/22:3187 yrkande 2 (V) avstyrks eftersom utskottet anser att riksdagen bör besluta om riktlinjer för anskaffning av materielinvesteringar fram till 2033.

Utskottet välkomnar att regeringen fortsatt redovisar en uppföljning av investeringsplanerna där avvikelser framgår i förhållande till de riktlinjebeslut som riksdagen fattat för materielinvesteringarna. I budgetbetänkandet för 2021 såg utskottet med oro på att avvikelserna från budgeterade nivåer var kraftiga för nästan alla objektsgrupper och utgick från att regeringen avser att beskriva de operativa konsekvenserna av detta. Utskottet konstaterar att avvikelser förekommer även i årets redovisning, bl.a. när det gäller armé-, logistik- och marinmateriel, och utgår från att regeringen framöver avser att beskriva de operativa konsekvenserna. Riksdagen kan vidare genom en sådan redovisning följa arbetet med att åstadkomma en balans mellan stridskrafterna och mellan verkans- och stödförband. Utskottet noterar vad regeringen anför om justeringar i investeringsplanen på grund av bedömda förseningar inom det marina området och att Försvarsmakten avser att fortsätta beredningen av kompensatoriska åtgärder för att möta de operativa konsekvenserna av förseningarna och återkomma i budgetunderlaget för 2023 med förslag på sådana åtgärder.

Överlåtelse av pjäser av artillerisystem Archer

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens förslag till bemyndigande för regeringen att under 2022 besluta om att överlåta försvarsmateriel i form av ännu inte förbandssatta artilleripjäser av systemet Archer för att möjliggöra vidareförsäljning till USA, samt att Försvarsmakten får disponera försäljningsintäkter eller motsvarande för pjäserna. Det innebär att riksdagen bör bifalla proposition 2021/22:1 utgiftsområde 6 punkt 5.

Objektsramar för stridsflygs- och undervattensförmåga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om objektsramar och tillkännager detta för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet delvis yrkande 3 i kommittémotion 2021/22:4014 av Pål Jonson m.fl. (M).

Bakgrund

Inom ramen för Försvarsberedningens arbete lämnades i slutrapporten Värnkraft (Ds. 2019:8) förslag på att det för de två väsentliga säkerhetsintressena stridsflygförmåga och undervattensförmåga ska införas definierade objektsramar liknande de som tidigare fanns i budgetpropositionerna. Att blanda investeringsutgifter för de två väsentliga säkerhetsintressena med övriga investeringar kunde enligt Försvarsberedningen ifrågasättas ur ett styrnings- och uppföljningsperspektiv eftersom det försvårar transparensen gentemot regeringen och riksdagen. Försvarsberedningen ansåg att objektsramarna bör särredovisas i investeringsplanen vilket skulle ge riksdagen och regeringen bättre möjligheter att följa upp dessa två väsentliga säkerhetsintressen.

I propositionen Totalförsvaret 2021–2025 anförde regeringen att objektsramar, som på regeringens förslag fastställs av riksdagen, ska införas för stridsflygsförmågan och undervattensförmågan. Det militära försvaret omfattar stora summor pengar och det är centralt att det finns en tydlig parlamentarisk insyn i försvarets ekonomi. Regeringen har därefter i budgetpropositionen för 2022 inkluderat objektsramar för 2021 och 2022 för stridsflygs- och undervattensförmågan i investeringsplanerna för anskaffning och vidmakthållande av försvarsmateriel. Utskottet fick en fördjupad redovisning av objektsramarna vid utskottssammanträdet den 26 oktober 2021.

Motionen

Pål Jonson m.fl. (M) anför i kommittémotion 2021/22:4014 att de objektsramar för innevarande och kommande år som regeringen redovisar i budgetpropositionen för 2022 inte är tillräckliga för att ge riksdagen ökad insyn och förståelse för kostnadsutvecklingen i de väsentliga säkerhetsintressena. I motionens yrkande 3 föreslår motionärerna att objektsramar för stridsflyget och undervattensförmågan ska redovisas för alla år i investeringsplanerna för vidmakthållande och anskaffning av materiel i kommande budgetpropositioner.

Utskottets ställningstagande

Försvarsbeslutet 2020 innebar bl.a. att regeringen skulle föreslå objektsramar för stridsflygs- och undervattensförmågan vilka sedan skulle fastställas av riksdagen. Med objektsramar avses den samlade kostnaden för anskaffning av ett objekt fram till att det har slutlevererats. Regeringen har i budgetpropositionen för 2022 presenterat ramar för respektive förmåga i ett tvåårsperspektiv trots att slutleveranserna inom båda områdena inträffar långt senare. Detta omöjliggör enligt utskottets mening en övergripande uppföljning och styrning för riksdagen på ett område som över tid omsätter mer än 100 miljarder kronor. För att öka transparensen och möjligheterna att följa upp dessa två väsentliga säkerhetsintressen anser utskottet att regeringen ska föreslå objektsramar för fastställande av riksdagen för alla år fram till det att slutleverans har skett. Utskottet är medvetet om att redovisningen naturligtvis inte får ske under sådana former att kommersiell sekretess röjs eller att främmande makt gynnas.

Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om objektsramar och tillkännager detta för regeringen. Det innebär att utskottet delvis tillstyrker kommittémotion 2021/22:4014 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 3.

Reservationer

1. Mål och direktiv inom utgiftsområdet, punkt 1 (SD)

av Roger Richthoff (SD), Caroline Nordengrip (SD) och Per Söderlund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2021/22:2531 av Roger Richthoff m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

I det försämrade säkerhetsläge som råder i Östersjön bör vi inte tappa militära förmågor i en spariver. Vi anser att försvarsanslaget ska anpassas efter målet för försvarsförmågan, och att direktiven för det militära försvaret bör vara att Sverige med alla till buds stående medel ska bevara rikets frihet och självständighet. Försvarsmaktens viktigaste del i detta är att kunna möta, hejda och avgöra mot alla former av intrång från främmande stridskrafter. Detta inbegriper att:

- avvisa främmande stridskrafter som kränker svenskt territorium
- avgöra mot främmande stridskrafter som tränger in på svenskt territorium och detta kräver att Försvarsmakten ska kunna möta militära intrång i hela landet, hejda sådana i flera riktningar samtidigt samt kunna avgöra i en riktning
- skydda den samhällsviktiga infrastrukturen samt kontrollera och skydda sjö- och luftfart inom svenskt territorium
- skydda svensk resursutvinning i den svenska ekonomiska zonen
- vidmakthålla aktuell försvarsplanering för skydd av alla strategiska resurser
- frigöra resurser och skapa kvalitativa övningar genom försvarssamarbete i fred med alla nordiska länder
- stödja andra myndigheter i kris och krig
- stödja Polismyndigheten, Kustbevakningen och andra blåljusmyndigheter i kris och krig
- stödja svenska fredsfrämjande internationella insatser så länge som stödet inte påverkar den nationella försvarsförmågan på ett negativt sätt.

Vi anser att direktiven till det civila försvaret bör vara att:

- värna civilbefolkningen

- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga att vid ett väpnat angrepp mot Sverige upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- säkerställa funktionaliteten i den samhällsviktiga infrastrukturen i fred, kris och krig.

Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

2. En särskild lag till stöd och hjälp för civila som gjort internationell insats, punkt 2 (M, KD, L)

av Pål Jonson (M), Jan R Andersson (M), Jörgen Berglund (M), Mikael Oscarsson (KD), Allan Widman (L) och Alexandra Anstrell (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4014 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att det behövs ett legalt ramverk för stöd och hjälp till civil personal som har gjort en internationell insats. Trots flera tillkännagivanden från riksdagen har regeringen valt att inte gå vidare med vissa av de åtgärder som krävs för att stärka stödet till veteranerna och deras anhöriga. Det innebär att stödet för t.ex. polistjänstemän och brandsoldater som gjort en internationell insats är sämre än vad som gäller för militär personal med motsvarande erfarenhet. Utredningen Svensk veteranpolitik – Ett ansvar för hela samhället (SOU 2014:27) har lämnat ett tydligt förslag om en ny lag om civil personal vid internationella insatser. Vi anser att det förslaget bör förverkligas. Riksdagen bör ge regeringen detta tillkänna.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 3 (S, MP)

Niklas Karlsson (S), Paula Holmqvist (S), Mattias Ottosson (S), Elisabeth Falkhaven (MP), ClasGöran Carlsson (S) och Heléne Björklund (S) anför:

Sammantaget kan vi konstatera att Moderaternas, Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas justeringar av regeringens budget inte löser samhällsproblemen.

Tillsammans med resten av världen kämpar Sverige sedan ett och ett halvt år mot covid-19-pandemin. Läget är fortfarande mycket osäkert samtidigt som ekonomin återhämtar sig snabbt, fler kommer åter i arbete och nya möjligheter att lösa samhällsproblem skapas. Som framhålls i regeringens budgetproposition är det dags att bygga Sverige starkare, tryggare och mer hållbart än det var före krisen. Genom reformer måste takten i klimatomställningen öka, fler komma i arbete, köerna i sjukvården kortas och gängkriminaliteten övervinnas.

Coronakrisen har på många sätt tagit fram det bästa i vårt samhälle - solidariteten och omsorgen av varandra, tilliten till våra institutioner, ett politiskt ansvarstagande över blockgränser. Men krisen har också blottlagt brister i vår beredskap. Den stora nedmonteringen av totalförsvaret genomfördes visserligen i en annan tid, präglad av de ljumma vindar som drog över världen efter Sovjetunionens kollaps och Europeiska unionens expansion. Men pendeln svängde för långt.

Förutom nedmonteringen av det civila försvaret – med dess omfattande beredskapslagring, planering och återkommande övningar – har nyliberala politiska och ekonomiska doktriner fått ett oroväckande stort genomslag på samhällets organisering. Styrmodeller, hämtade från tillverkningsindustrin, som on demand, just in time och lean production har kommit att tillämpas på kollektiva nyttigheter, exempelvis läkemedelsförsörjning, utan hänsyn till de samhällspåfrestningar som en kris eller ett krig medför.

Pandemin har visat på styrkan och behovet av en generell och gemensamt finansierad välfärd. Ökade resurser bör tillföras kommuner och regioner för att stötta arbetet med att minska väntetiderna, förbättra arbetssituationen för anställda inom hälso- och sjukvården och för att höja kvaliteten inom äldreomsorgen, t.ex. genom utbildning. Som framhålls i regeringens budgetproposition ska sjukförsäkringen ge en ekonomisk trygghet och det stöd som krävs för att åter komma i arbete, varför sjukförsäkringen bör stärkas, garantinivån i sjuk- och aktivitetsersättningen höjas och bostadstillägget förstärkas, både för personer med sjuk- och aktivitetsersättning och för pensionärer. I likhet med det förslag som lämnas i regeringens

budgetproposition bör det införas en familjevecka för att alla föräldrar som jobbar och sliter i Sverige ska få en lättare vardag.

Regeringen har vidtagit omfattande åtgärder för att rädda svenska jobb och livskraftiga företag när världsekonomin kraftigt försämrades till följd av pandemin. Åtgärder som tillsammans med det svenska välfärdssystemet bidragit till att hålla uppe såväl sysselsättningsgraden som arbetskrafts-deltagandet. Som anförs i regeringens budgetproposition kan dock inget land rädda alla jobb när en kris slår till, hur starka offentliga finanser det än har. Samtidigt finns en oro för att arbetslösheten ska bita sig fast, särskilt bland unga och utrikes födda. Som framhålls i regeringens budgetproposition är det därför viktigt att inte strama åt ekonomin för tidigt utan skapa jobb genom att investera i det som bygger Sverige starkt och hållbart.

Då riksdagens beslut till ekonomiska ramar för statens budget 2022 nu grundar sig på ett gemensamt förslag från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna avstår vi från ställningstagande när det gäller beslutet om statens budget för utgiftsområde 6 för 2022.

2. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 3 (C)

Daniel Bäckström (C) anför:

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom andra utgiftsramar och beräkningar av inkomster än de som Centerpartiet har föreslagit i partimotion 2021/22:4121. Eftersom Centerpartiets förslag till anslag ligger över den nivå som riksdagen beslutat kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Centerpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande i denna del och lägger istället fram ett särskilt yttrande.

För att säkerställa den förmågehöjning som ett ändrat säkerhetspolitiskt läge kräver är det centralt att, i ett första steg, helheten i totalförsvarspropositionen för 2021–2025 genomförs, och fram till 2030 att helheten i försvarsberedningens förslag i Värnkraft genomförs. Hela krigsorganisationen ska vara färdigorganiserad till 2030 och försvarsanslagen behöver öka gradvis till 2 procent av BNI. Det finns en förväntan hos våra samarbetsländer att Sverige ska göra denna ambitionshöjning, och den är absolut nödvändig för att utveckla svensk försvarsförmåga utifrån den försämrade omvärldskontext vi lever i. Det är inte minst en trovärdighetsfråga.

I totalförsvarspropositionen, som Centerpartiet förhandlade fram med regeringen och Liberalerna, finns åtgärder definierade som ska genomföras för att helheten i Värnkraft ska uppnås, men som inte har rymts inom den befintliga ekonomiska ramen fram till 2025. Jag vill betona att dessa åtgärder behöver genomföras och mer pengar tillföras för att möjliggöra det åren direkt efter. Den beslutade kontrollstationen 2023 kommer att bli viktig i det arbetet. Jag vill också lyfta fram att det är viktigt att de fördyringar som aviserats för de nya ubåtarna och Gripen-planen inte får urholka satsningarna på armén. Anskaffningen av materiel och förbandsverksamheten bör anpassas efter

tillgängliga medel och Försvarsmakten och övriga myndigheter i det militära försvaret bör arbeta utifrån principen om utformning i enlighet med avdelad ekonomi, det som på engelska benämns design to cost. Över tid behöver också cybersäkerheten stärkas ytterligare, inom Försvarsmakten och resten av samhället.

Med ett förändrat säkerhetspolitiskt läge behöver inte bara mer pengar tillföras, utan mer måste också göras för att fördjupa och utveckla Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten. När det gäller det civila försvaret står Centerpartiet bakom de ekonomiska förstärkningar som förhandlades fram inom ramen för det s.k. januariavtalet. Men det betyder inte att det inte finns mer att göra för att utveckla svensk beredskap, nu och på sikt. Förnödenhetsförsörjning, samarbete med näringslivet, att ta tillvara på och stärka motståndskraften i samhället genom de gröna näringarna samt ett hållbarhetsperspektiv är frågor som jag kommer att fortsätta driva och prioritera. Inte minst behöver den kommunala krisberedskaps- och totalförsvarsberedskapen bli bättre. Kommuner runt om i landet har en viktig roll i inte minst det förebyggande och förberedande arbetet. Det är viktigt inte minst när stora satsningar på myndigheternas beredskap gjorts senaste åren, och som innebär en ökad arbetsbörda för många kommuner.

När det gäller nästkommande års budget föreslår Centerpartiet att anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap ökas med 20 miljoner kronor 2022–2024 för att möjliggöra upphandling av biojetbränsle motsvarande bränsleförbrukningen inom statsflyget. Förslaget är i linje med vad som föreslogs i utredningen Biojet för flyget (SOU 2019:11) och särskilt angeläget eftersom statsflyget inte räknas i reduktionsplikten för flyget. Centerpartiet anser att det offentliga bör gå före och upphandla samma mängd biojet som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget.

Vi föreslår också att anslaget 2:1 Kustbevakningen ökas med 44 miljoner kronor 2022–2024. Det är viktigt att Kustbevakningen tillförs de resurser som myndigheten bedömt att de behöver, och vi vill betona att förstärkningarna primärt bör användas för den inriktning som myndigheten själv föreslår i sitt budgetunderlag, snarare än till de specifika områden som regeringen föreslår i budgetpropositionen.

Vidare föreslår Centerpartiet att anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor ökas med 100 miljoner kronor för att förstärka arbetet med klimatanpassning. Mycket av de satsningarna kommer att gå till att stärka det kommunala klimatanpassningsarbetet runt om i landet, och förebygger därmed konsekvenserna av exempelvis fler skyfall, översvämningar och värmeböljor i kommunerna. Vi ökar också anslaget 2:4 Krisberedskap med 200 miljoner kronor för att kompensera kommunerna för den ökade arbetsbörda och det utökade ansvar som de ålagts i samband med satsningarna på civilt försvar. Vi anser också att anslaget 2:7 ska ökas med 5 miljoner kronor för att stärka Haverikommissionen och möjliggöra ett utvidgat uppdrag att även analysera allvarliga och skadliga it-relaterade haverier.

3. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 3 (V)

Hanna Gunnarsson (V) anför:

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom andra utgiftsramar och beräkningar av inkomster än de som Vänsterpartiet har föreslagit i partimotion 2021/22:3278. Jag anser att Vänsterpartiets budgetförslag måste betraktas som en helhet där delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Jag avstår därför från ställningstagande när det gäller beslutet om statens budget inom utgiftsområde 6 för 2022 och lägger istället fram ett särskilt yttrande om Vänsterpartiets syn på försvarsbudgeten.

I fråga om Försvarsmaktens insatser internationellt ser Vänsterpartiet positivt på helt FN-ledda insatser men säger nej till flera av de insatser som Försvarsmakten deltar i. Det handlar om insatser genom EU, i samarbete med Nato och med enskilda länder. Vi avvisar också finansierandet av Athenamekanismen och avgiften till Europeiska fredsfaciliteten EPF. Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en minskning av anslaget 1:2 med 486 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Vänsterpartiet anser att Försvarsmakten har möjligheter att spara in kostnader på materielsidan. Därför föreslår vi en generell besparing på anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar med 1,3 miljarder kronor 2022. Vi föreslår också att riksdagen avslår alla nya åtaganden i beställningsbemyndigandet för anslaget 1:3 och avslår investeringsplanen för anslaget.

I budgeten för 2021 utökade regeringen anslaget 1:11 Försvarets materielverk för att förstärka den exportstödjande verksamheten med 5 miljoner kronor per år. Vänsterpartiet vill begränsa Sveriges vapenexport. Därför föreslår vi en minskning av anslaget i nivå med regeringens tidigare utökning.

Kustbevakningen har stora åtaganden för civil krishantering i den maritima miljön som bl.a. omfattar att utföra räddningstjänst till sjöss, bedriva sjöövervakning och vara en del av samhällets krisberedskap och totalförsvaret. Myndigheten har, samtidigt som dess uppdrag utökats, larmat om personalbrist och behovet av fler medarbetare under ett antal år. Kustbevakningen har stor betydelse för miljöövervakningen på havet och måste kunna hänga med i utvecklingen när sjöfarten ökar. Vänsterpartiet menar att det är rimligt att i takt med att Kustbevakningens åtagande och uppdrag utökas bör även dess finansiering göra det. Vi anser även att Kustbevakningen är i behov av utökad finansiering för att klara utökade krav och omställningen till fossilfri drift för att bidra till klimatmålet om att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären till 2045. Därför föreslår vi att anslaget ökas med 74 miljoner kronor 2022, i linje med vad Kustbevakningen själva har aviserat.

Coronapandemin har visat på allvarliga svagheter i vår krisberedskap. Vänsterpartiet föreslår att 50 miljoner kronor tillförs MSB årligen för att MSB i samarbete med berörda myndigheter ska inleda en pilotstudie för regionala

center för beredskapslivsmedel. Vårt förslag innebär att fyra naturbruksgymnasier testar att producera beredskapslivsmedel löpande på ett hållbart sätt baserat på de lokala kretsloppen. En fossil- och giftfri livsmedelsproduktion som bygger på inhemsk tillverkning av insatsmedel skulle minska importberoendet och därmed öka motståndskraften mot störningar.

Jag anser också att ett nytt anslag ska inrättas för att inleda arbetet med att återupprätta beredskapslager för livsmedel och bränsle i Sverige. I de delar det bedöms lämpligt och möjligt ska beredskapslager även upprättas i samarbete med våra grannländer. För det ändamålet avsätter vi 100 miljoner kronor 2022 och 200 miljoner kronor 2023 respektive 2024.

Avslutningsvis har Vänsterpartiet lagt fram ett eget budgetförslag som handlar om att återstarta den svenska ekonomin efter coronapandemin. Vi vill se en stor och modern omställning av samhället som skapar utveckling och arbetstillfällen i hela landet. Vi prioriterar i vårt budgetförslag satsningar som påskyndar den gröna omställningen och som ökar människors trygghet och välfärd. Det handlar bl.a. om att möjliggöra investeringar i den gröna omställningen och gröna satsningar inom bostadssektorn, transportsektorn, energiproduktionen och industrin. Vi vill också rusta upp socialförsäkringarna och satsa mer på landsbygden och kommunsektorn. Vänsterpartiet anser att dessa satsningar ska prioriteras i statens budget för 2022.

4. Statens budget inom utgiftsområde 6, punkt 3 (L)

Allan Widman (L) anför:

Riksdagen beslutade den 24 november 2021 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster. Beslutet innebar att riksdagen ställde sig bakom Moderaternas, Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas gemensamma förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs Moderaternas, Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas gemensamma budgetförslag och regerings- och de övriga oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Liberalernas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom Moderaternas, Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas gemensamma förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar jag inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. I stället framför jag i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Liberalerna presenterar i vår budgetmotion 2021/22:4181 samt utgiftsområdesmotion 2021/22:3944.

Sedan coronavirusets utbrott har världsekonomin befunnit sig i en djup kris. Det svenska näringslivet står i grunden starkt efter krisen. Samtidigt har de

strukturella problemen som Sverige hade före pandemin förstärkts. Sverige upplever nu en historiskt hög arbetslöshet, och erfarenheten från tidigare kriser är att arbetslösheten riskerar att permanentas på höga nivåer under många år. Särskilt allvarig är situationen på arbetsmarknaden för utrikes födda, med en skillnad i sysselsättning mellan inrikes- och utrikes födda som i dag ligger långt över genomsnittet i EU.

Det är tydligt att den politik som har förts under den rödgröna regeringens tid vid makten inte har förmått att komma till rätta med Sveriges utmaningar. En enorm kunskapsskuld i den svenska skolan i sviterna av coronapandemin, en historiskt hög långtidsarbetslöshet, en eskalerad gängkriminalitet, ett växande utanförskap och en elmarknad i kris – för att bara nämna några utmaningar som lämnats vind för våg. För att vända utvecklingen behövs en kraftfull, liberal reformagenda som svarar mot de utmaningar Sverige står inför. Det behövs en ny start för Sverige.

Liberalerna lägger fram en budget med en tydlig utgångspunkt: den nya start som Sverige behöver. En liberal reformagenda som ger Sverige en stark kunskapsskola för alla, som rivstartar arbetet med att betala av den integrationsskuld som allt för länge har tillåtit växa, och som ger Sverige förutsättningar att bli världens första klimatneutrala välfärdsländ. Därtill tillför vi en kraftig förstärkning till hela rättskedjan, stärker arbetslinjen i bidragssystemen, sänker skatten på arbete och sparande och stärker svenskt innovations- och företagsklimat.

Det är positivt att den nya budget som riksdagen har antagit innebär en mindre rödgrön politik för Sverige. På viktiga områden genomförs kursomläggningar i liberal och borgerlig riktning, vilket vi välkomnar. Samtidigt finns det inslag i budgeten som vi inte ställt oss bakom. Vårt eget budgetförslag är att betrakta som en helhet, och på majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till ram som Liberalerna förespråkar. Vi väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 6.

Liberalerna står inte bakom majoritetens hela budgetförslag, men konstaterar att även vi siktar på ett försvarsanslag om minst två procent av BNP. Vi bedömer det dock som osäkert vilka årliga anslagshöjningar detta kräver i perioden 2026–2030.

Sverige verkar idag i en säkerhetspolitiskt orolig tid och i ett geografiskt område med alltmer upptrappade spänningar. Liberalerna har länge arbetat för att regeringen ska inse allvaret i försvarsfrågan och har varit pådrivande i att den försvarsuppgörelse som slöts 2020 inte skulle bli underfinansierad. De kraftiga, årliga anslag som nu förhandlats fram är en god början till återuppbyggnaden av Sveriges totalförsvarsförmåga. Liberalerna kommer noga att se till att det ingångna avtalet följs, särskilt när det gäller uppbyggnaden av de eftersatta markstridstrupperna men också andra nödvändiga områden som återuppbyggnaden av det civila försvaret. Vi

kommer också noga att följa hur anslagen används och arbeta hårt för att ordentliga objektsramar för beställda ubåtar och Jas-plan tas fram och redovisas.

Men ökade försvarsanslag är inte allt. Även om Sverige ökar sin militära förmåga kommer vi att ha mycket svårt att ensamma stå emot ett angrepp. Därför måste Sverige gå med i Nato.

Liberalerna kommer alltid att vara klara förespråkare både av ett starkt försvar och av att hålla ingångna avtal. Därför skjuter vi inte till några ytterligare generella försvarsanslag än de vi redan förhandlat fram i försvarsuppgörelsen. Emellertid föreslår vi tillskott i närtid till viktiga områden där vi anser att regeringen inte tillfört tillräckligt med resurser. För att förstärka arbetet mot den organiserade brottsligheten och särskilt då smugglingen föreslår Liberalerna att Kustbevakningen tillförs 50 miljoner kronor per år från 2022 och framåt. Dessutom vill vi stärka Strålsäkerhetsmyndighetens anslag med 60 miljoner kronor per år 2022 och 2023 och med 55 miljoner kronor 2024 för förberedelser av nybyggnation av kärnreaktorer och för att möjliggöra att de befintliga reaktorerna fortsätter att drivas i flera årtionden till.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022 utgiftsområde 6:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2022 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor (avsnitt 2.4.5).
2. Riksdagen godkänner investeringsplanen för vidmakthållande av försvarsmateriel för 2022–2033 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar (avsnitt 3.6.1).
3. Riksdagen godkänner investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2022–2033 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar (avsnitt 3.6.3).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2022 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 50 500 000 000 kronor (avsnitt 3.6.11).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 besluta om att överlåta försvarsmateriel i form av ännu inte förbandssatta artilleripjäser av system Archer för att möjliggöra en vidareförsäljning till USA samt att Försvarsmakten får disponera försäljningsintäkter eller motsvarande för pjäserna (avsnitt 3.6.13).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2022 besluta att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 1 300 000 000 kronor (avsnitt 4.6.6).
7. Riksdagen godkänner investeringsplanen för krisberedskap för 2022–2024 som en riktlinje för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps beredskapsinvesteringar (avsnitt 4.6.6).
8. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt tabell 1.1.
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:1842 av Anders Hansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av hemvärnets förmåga att strida i mörker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2531 av Roger Richthoff m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om direktiv till det militära försvaret och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om direktiv till det civila försvaret och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka försvarslogistiken och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hemvärdet och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om marinens utformning och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om marinens luftvärnsförmåga och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strategiskt luftvärn och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flygvapnets basorganisation och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flygvapnets stridsledning och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om helikopterförbanden och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om transportflygplan och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Kustbevakningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2781 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda om medel ska anslås till MSB som möjliggör att med relativt små medel stärka krisberedskapen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att stärka krisberedskapen och bättre ta tillvara den kraft som finns på landsbygden och i dess organisationer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2791 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säga upp det rådande avtalet med allhjulsdrivna logistikfordon och göra en ny upphandling som även tar hänsyn till behovet av försörjningstrygghet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3187 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2022–2033 som en riktlinje för Försvarsmaktens investeringar (avsnitt 3.6.3) avseende nya investeringar inom ramen för vårt förslag att sänka anslaget.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag på nya åtaganden under 2022 för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar om beställningar och avveckling av materiel och anläggningar inom ramen för vårt förslag att sänka anslaget.

2021/22:3639 av Pål Jonson m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge det nya cybercentrumet ett tydligt mandat och en ändamålsenlig budget och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3640 av Pål Jonson m.fl. (M):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett cybersäkerhetscentrum med en ändamålsenlig budget och ett starkt mandat och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3643 av Pål Jonson m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ökade satsningar på forskning och teknikutveckling och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade satsningar på forskning och teknikutveckling inom försvarssektorn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för det offentliga att gå före och upphandla samma mängd biojet som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C):

55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för det offentliga att gå före och upphandla samma mängd biojet som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snabba på utbyggnaden av det nationella cybersäkerhetscentret för att göra det mer operativt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3796 av Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlson (båda KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ökade ekonomiska resurser till Kustbevakningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3902 av Roger Richthoff m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2021/22:3908 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förstärka sjöstridskrafterna för att säkerställa möjligheten till skydd av importsjöfart och mottagande av utländsk hjälp i anslutning till västkusten samtidigt som sjöstrid bedrivs på ostkusten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införskaffningen av långräckviddigt luftvärnssystem och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett skyndsamt inrättande av ett kvalificerat markskydd av luftstridskrafterna och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om långräckviddiga vapen för markmålsbekämpning och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över radarspanings-/stridsledningsförmågan i syfte att stärka den och tillkännager detta för regeringen.

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en myndighet med ansvar för Sveriges cybersäkerhet och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anskaffning av gödseltunnor och ramper för bekämpning av skogsbränder och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3944 av Allan Widman m.fl. (L):

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2021/22:4014 av Pål Jonson m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i tabellen i motionen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka redovisningen av objektsramar i kommande budgetpropositioner och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en särskild lag till stöd och hjälp för civila som gjort en internationell insats, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade satsningar på forskning och teknikutveckling samt Totalförsvarets forskningsinstitut och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade satsningar på det nationella cybersäkerhetscentret och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade satsningar på Kustbevakningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra och finansiera det innevarande försvarsbeslutet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ny teknik för att klara det moderna slagfältet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4145 av Daniel Bäckström m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Tusental kronor

Anslag	Regeringens		Avvikelse från regeringen					
	förslag	M	SD	C	V	KD	L	
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	44 207 502	±0	1 156 000	20 000	±0	±0	±0
1:2	Försvarsmaktens insatser internationellt	1 476 513	±0	±0	±0	-486 000	±0	±0
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	19 802 213	±0	1 287 000	±0	-1 300 000	±0	±0
1:4	Forskning och teknikutveckling	831 905	20 000	50 000	±0	±0	±0	±0
1:5	Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	11 463	±0	±0	±0	±0	±0	±0
1:6	Totalförsvarets plikt- och provningsverk	333 842	±0	±0	±0	±0	±0	±0
1:7	Officersutbildning m.m.	262 289	±0	±0	±0	±0	±0	±0
1:8	Försvarets radioanstalt	1 551 762	30 000	30 000	±0	±0	30 000	±0
1:9	Totalförsvarets forskningsinstitut	241 697	30 000	50 000	±0	±0	±0	±0
1:10	Nämnder m.m.	6 986	±0	±0	±0	±0	±0	±0
1:11	Försvarets materielverk	2 104 280	±0	20 000	±0	-5 000	±0	±0
1:12	Försvarsunderrättelsesdomstolen	10 874	±0	±0	±0	±0	±0	±0
2:1	Kustbevakningen	1 395 048	44 500	20 000	44 000	74 000	40 000	50 000
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	521 850	±0	20 000	100 000	±0	-425 000	±0
2:3	Ersättning för räddningstjänst m.m.	27 580	±0	±0	±0	±0	±0	±0
2:4	Krisberedskap	1 273 788	±0	±0	200 000	±0	±0	±0
2:5	Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	401 671	±0	±0	±0	±0	±0	±0
2:6	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 428 916	±0	±0	±0	50 000	3 000	±0
2:7	Statens haverikommission	57 728	±0	±0	5 000	±0	±0	±0

Anslag	Regeringens		Avvikelse från regeringen					L
	förslag	M	SD	C	V	KD		
2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar	103 000	±0	±0	±0	±0	±0	±0	
2:9 Rakel Generation 2	67 000	±0	±0	±0	±0	±0	±0	
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	407 892	±0	±0	±0	±0	±0	60 000	
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>								
99:1 Beredskapslager	±0	±0	300 000	±0	±0	±0	±0	
99:2 Beredskapslager för livsmedel	±0	±0	±0	±0	100 000	±0	±0	
99:3 Cybersäkerhetsmyndighet	±0	±0	±0	±0	±0	10 000	±0	
Summa för utgiftsområdet	76 525 799	124 500	2 933 000	369 000	-1 567 000	-342 000	110 000	

BILAGA 3

Regeringens och motionärernas förslag till beställningsbemyndiganden

Beställningsbemyndiganden för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod	Avvikelse från regeringen V
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	32 000 000	2023–2028	
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	92 000 000	2023–2031	-41 882 725
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	480 000	2023–2028	
2:4 Krisberedskap	1 900 000	2023–2028	
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	90 000	2023–2027	

BILAGA 4

Utskottets anslagsförslag

Anslag för 2022 inom utgiftsområde 6 Försvar och
samhällets krisberedskap

Tusental kronor

Anslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1		44 207 502
1:2		1 476 513
1:3		19 802 213
1:4		831 905
1:5		11 463
		försvarsunderrättelseverksamheten
1:6		333 842
1:7		262 289
1:8		1 551 762
1:9		241 697
1:10		6 986
1:11		2 104 280
1:12		10 874
2:1	+45 000	1 440 048
2:2		521 850
		naturolyckor
2:3		27 580
2:4		1 273 788
2:5		401 671
		alarmeringstjänst enligt avtal
2:6		1 428 916
2:7		57 728
2:8		103 000
2:9		67 000
3:1		407 892
Summa för utgiftsområdet	+45 000	76 570 799